

РІК XLIII Ч. 12 ГРУДЕНЬ

— 1986 —

DECEMBER No. 12 VOL. XLIII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLIII X. 12 ГРУДЕНЬ — 1986 — DECEMBER No. 12 VOL. XLIII

ЗМІСТ

Думки про різдво	1
Х. Кононенко. Спогад і дійсність	2
Що згадуємо в грудні?	3
М. Голод. На Святий Щедрий Вечір	3
О. Влизько. Романтикові	3
Ю. Вережницький. Празник Покрови	4
Є. Курило. Український театр, як орач перелогу	6
Г. Лужницький. Про трьох мистців українського театру	8
М. Бачинська. Відзначення 10-ліття УМ	12
А. Максимович. Ольга Шепарович Кузьмович	13
О. Влизько. Серце	14
О. Кузьмович. Вона	15
Х. Годів-Юзич. Конференція в Іллінойському університеті	16
Калейдоскоп жіночого життя	17
М. Дупляк. Сучасна українська еміграція і ми	18
І. Франко. Знов рік минув	19
М. Лемкиня. Сумна доля мого рідного села на Лемківщині	20
Конкурс СФУЖО	23
Вісті з Централі	24
СФУЖО. Відбулися річні наради управи	26
Our Life	
М. Waczynsky. <i>A Small Act of Charity</i>	28
The Ukrainian Museum. A Cultural Experience	30
Branch 64: Honors Members of the Ukrainian Theater	31
About Women	32
News from Headquarters	33
Cooky's Corner. Kolach	34
Х. Навроцька. Наше харчування	35
Практичні поради	36
Святочний колач	36
Хроніка округ. <i>Чикаго</i>	37
Окружний з'їзд	39
Показчик до XLIII річника	40

Редактор — Ольга Лісківська
 Редактор "Our Life" — Марта Бачинська
 Мовна редакція — Наталя Лівницька-Холодна

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
 РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
 108 Second Avenue
 New York, N.Y. 10003
 (212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
 203 Second Avenue
 New York, N.Y. 10003
 (212) 228-0110

На обкладинці: Різдвяна картка Христини Котович.
 Cover: Christmas card design by Christia Kotowycz based on
 Ukrainian folk motifs.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing
 offices. Copyright 1986 Ukrainian National Women's League of America,
 Reserved — Published in U.S.A.

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська	— голова
Марія Томоруг	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Савчак	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Іванна Ратич	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Марія Радович	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Любов Волинець	— музейно-мистецька
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Анна Максимович	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Марія Кондрат	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ольга Тритяк	— Нью-Джерсі
Тетяна Сіпецька	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Валентина Чудовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Ольга Літєлло	— заступниця
Леся Гой	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate
 London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
 16a Prospect St.
 Gleroy, W9, Victoria
 Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
 c/o N. 7 887 93 de Paris
 26 rue de Tercy, Paris 18-2
 France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
 Haus der Begegnung
 8 München 5, Rumfordstr. 21

ДУМКИ ПРО РІЗДВО

Кожного року, коли зближається цей найбільше радісний та святковий час я обіцяю собі, що тим разом буду зустрічати його інакше.

Ця обіцянка самій собі звичайно трапляється таки зараз після Різдва "старого стилю", коли ми всі перевтомлені довгим періодом святкових днів, власне кажучи зовсім не згадуємо його так гарно, як треба.

Але з бігом місяців, коли наспівають нові події, нові святкування і нові переживання, я забуваю про це, що "святочно" прирікала і щойно тепер, коли ми всі вже у крутежі приготувань і Різдво ось за дверима думаю над тим, як це зробити, щоб таки в тому році усе було таки інакше, таки більше святкове. І тут мої думки зосереджуються на тому, що здавалося б є найлегшим до здійснення — а це на знайденні часу і спокою для різдвяного настрою.

Чи справді цей хронічний брак часу, на який ми усі тут терпимо, є однією з головних причин, що ми ніяк не можемо витворити того почуття, яке мали "колись ще за дитячих років в Україні"?

А може допомагає цьому також другий атрибут нашого життя в Америці — добробут?

Бо тільки подумати, якщо б в нас не було цього добробуту то не було б і гонитви за подарунками, не було б поспішної купівлі, писання десятків карточок, не було б різдвяних численних прийнятть і... не було б такого браку часу, як його завжди відчуваємо.

І я, згідно із своєю постановою, витворити у себе та свого оточення краший святковий настрій поринаю у давні поживклі збірки різних журналів, споминів про Різдво на Україні. В них звичайно все ця сама картина: українського села, скрипучого снігу, колядників зі зіркою, цілої родини при святвечірньому столі. Вона повторяється у майже всіх споминах, оповіданнях, у віршах та прозі.

А скільки з тих атрибутів можна тепер відтворити? Здається, хіба цей останній, а це зібрання родини при святвечірньому столі. Але і це не приходить так дуже легко, бо скільки то наших родин не може або і не дуже хоче засідати разом в цей час, тим більше, коли різниця календарів розділяла та і далі розділює родини?

Все інше однак, цей сценарій засніженого українського села, де панувала тиша і мир, де не чути було ані гуркоту авт чи літаків, а з хат не неслася музика радія чи телевізора, здається вже залишиться неповторний лише у споминах тих, що колись його пережили і бачили. Але розповісти про цей настрій Різдва в Україні важко, а ще важче, щоб ті, які його не знають могли у нього "вжитися". Наші діти і наші внуки вже оцінюють Різдво іншими критеріями і тільки з чемности слухають наших розповідей чи співають з нами колядки.

І тому так важко мені викликати цей давній, такий гарний різдвяний настрій, що робив Різдво Христове таким небуденним. Важко знайти його навіть у церкві, що також уже інакша, як ця, що маємо у пам'яті з дитинства. А все ж приходить думка, що головна причина таки у вигоді та свобідному житті, яке ми тут маємо.

В шуканні різдвяних споминів натрапляю на один, який мене в цьому сильно переконує. Ще у 1980 році писала про свої різдвяні свята в Мордовії наша відома правозахисниця Надія Світлична. І читаючи їх ще раз тепер, про ті довгі неполегливі приготування українських жінок у в'язниці, про "полювання" за пшеничною кашею, яку відбирали собі вони від уст, на "кутю", про це як старалися вони мати цих 12 традиційних страв, навіть як треба було лічити окремо хліб, чай і сіль, про мініатюрні свічечки з ручною вишивкою і гілку сосни завбільшки долоні, що заступала ялинку, про колядування через високі паркани, щоб почули друзі-в'язні — я відчуваю, що ці наші геройські жінки зуміли там в ув'язненні на далекому Сибірі створити це, що нам сьогодні у вільному світі вже ніяк не вдається.

Спогад і дійсність

"Ой видить Бог, видить Творець,
що мир погибає..."

Так говорить стара колядка про причину народження Того, що 1937 літ тому прийшов на світ, щоб своїм прикладом, своєю наукою, своїми стражданнями, нарешті і смертю дати інший зміст та напрям тодішньому людству, що вже докотилось до краю.

Коли ми від спогаду про той Великий Вечір переходимо до сучасної дійсності то з острахом бачимо, що поволі світ котиться знову до того, що було перед 1937 роками. Сучасна ситуація на світі з тими страшними братовбивчими війнами, плутаниною господарською, головню з почуттями пошани людини до людини, що завмирають разом із добротою, та гідністю, знущання над слабшим мало вже різнитися від того, що було перед приходом Христа на світ. Знову котиться людство поволі в якусь прірву й ані бачити, ані зрозуміти цього у своїй зарозумілості не хоче. Знову треба б людству чогось чи когось, що дало б інший зміст і напрям, що направило б людську думку, волю і сили до чогось більш змістовного, морального.

Згадуючи і святкуючи народження Христа стає поруч Нього в нашій уяві і та скромна, терпелива та безмежно добра Діва Марія, що даючи життя Бого-чоловікові знала, що рівночасно родиться для неї безодня страждання і терпіння, бож нема для матері більшої муки, як бачити страждання своєї дитини. Але ця велика Мати була готова на жертву. Вона з покорю приймала наложений на її слабі плечі тяжкий тягар. І ми, жінки в цей Великий Вечір мусимо задуматись над тими обов'язками і тим тягарем, що в безмежно меншій мірі, але наділила більше ніжності, доброти і теплого почуття, і нашим обов'язком є передати ті всі добрі якості своєму оточенню, злагіднити, огріти непривітну дійсність, бодай на короткий час змусити тих, що довкола нас, забути злобу і зневіру; створити той настрій і атмосферу, які примусили б задуматись, вернутися спогадом у минуле тих, що за щоденною боротьбою і суворою дійсністю забувають уже потроху про велику науку і філософію, яку нам лишив Той, що мав людство опам'ятати.

На українській жінці і матері лежить особливо важке завдання, бо ні один народ у світі не терпить тепер стільки, як наш. Нідє нема такого гніту і знущання, як на нашій нещасливій Україні, там за Збручем і Дністром, де біснує модерний Ірод. Страхіття еспанської і японсько-китайської війни та всі дипломатичні й економічні завірюхи ніщо в порівнянні з тим, що діється на наших землях. І ось українська жінка і мати мусить серед усього того знайти рівновагу, зберегти в своїх дітях людину з її ліпшими якостями, але рівночасно і сама себе і своїх найближчих зуміти приготувати до великих жертв і страждань у боротьбі за правду.

У Великий Вечір мусить собі все те ще раз передумати наша жінка, ще раз усвідомити своє тяжке і важливе завдання та повинна створити такий затишок та тепло, щоб бодай на коротку частинку дало забути тим найближчим, найдорожчим про ту завірюху, що лютує довкола.

Спогад (бо чим же є й уся історія, як не спогад минулого?) вчить нас, помагає нам будувати нове життя на добрих та злих прикладах минулого, спогад гріє та йде поруч із нами все життя, коли він приємний і від нього бадьоріє душа, коли він прикрій і не змазало його ніяке добро. Спогад примушує нас і у грізній, прикрій дійсності шукати чогось ліпшого, яснішого. І коли ми, жінки, зуміємо нашому оточенню створити таке тепло і чисті та радісні хвилини, що вони в пізнішому житті грітимуть та лишаться в душі теплим спогадом, ми сповнимо велику частину свого обов'язку.

У Великий Вечір знайдім у собі сили і відвагу та зуміймо спогадом про минуле створити спогад для майбутнього та забудьмо про прикру дійсність у ту радісну хвилину, коли "Бог Предвічний народився".

Передрук статті, яка з'явилася на жіночій сторінці «Діла», 6 січня 1938 р.

НА СВЯТИЙ ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

Закличу я в гостину зорі,
запрошу бурю, мороз, сніг.
Наповню медом я пугарі,
щоб погостили увесь світ
На Святий Щедрий Вечір.

Зберу я за моїм столом
всіх предків, всю давню родину,
як сиве макове насіння
і як пшениці ярої зерно,
на Святий Щедрий Вечір.

Мій незліченний рід,
що був передо мною,
загорну в сніп
і на покуті встановлю,
на Святий Щедрий Вечір.

Засвічу три воскові свічі,
копач спечу, колядку заспіваю
до сонця, місяця, дощу —
хай звеселиться вся земля
на Святий Щедрий Вечір....

МАРІЯ ГОЛОД

РОМАНТИКОВІ

Тривай, тривай, о мрійний брате!
Покиньмо стуму і печаль!
З життям ще довго треба грати
І нести серце на одчай!

Вже не задзвонять, ні, шоломи
Забutih скитів і сармат!
Навіщо жаль? Новітні зломи
Бринять в оркестрові гармат!...

І ти, і він, і я — малеча
У безіменні гроз і мас!
Приймай життя без заперечень,
Бо зним і логіка, і час!

За Всіх Скажу
1927

ОЛЕКСА ВЛИЗЬКО

ЩО ЗГАДУЄМО В ГРУДНІ?

8-го грудня 1868 р. було засновано Товариство "Просвіта".

1934 року, приблизно 15-го або 16-го грудня відбувся у Києві закритий суд над 28 літераторами — культурними діячами українського відродження. Отож 17/18-го грудня НКВД виконало вирок — розстріляли цих переважно молодих письменників, поетів і критиків. Серед них: Олекса Влизько, Кость Буревій, Гриць Косинка, Іван Крушельницький та інші.

23-го грудня 1873 р. у Львові засновано Наукове Товариство ім. Шевченка. Діє тепер у вільному світі з управою, що має осідок в Нью-Йорку.

6-го за новим стилем, а 19-го за старим обходимо (традиційного) св. Миколая.

13-го за старим стилем є свято св. Андрія Первозваного, що було у нас веселим святом, з ворожбою, віщуванням долі для молодих. Тепер уже майже ніде не відмічується.

Хори й молодечі організації заховали звичай ходити з колядою й віншувати, тож вивчають українські колядки. По деяких домах готують молодші й старші діти прикраси на ялинку. Мама переглядають святкові приписи. Деякі "іменинники" обходять ім'янини в день Андрія Первозваного (13 грудня) Миколи Чудотворця (19 грудня) і Непорочне зачаття Пресвятої Богородиці св. Анною — (Анни 22 грудня). Часто ті ім'янини святкують ще за старим стилем.

25-го грудня Різдво Христове — за новим стилем.

*І ще один старенький рік минув...
Молодший дід між давніми дідами —*

*Розказав усе, що бачив в світі, чув,
Шановний і щастям і сльозами....*

Напевно вміє розказати ще багато цікавого і в новому 1987 р.!

ПРАЗНИК ПОКРОВИ

Тропар празника: "Днесь, благовірні люди, світло празнуємо, отінювані Твоім, Богомати, пришестям і, спозираючи на Твій пречистий образ, покірно мовимо: покрій нас чесним Твоїм покровом і избав нас від усякого зла, молячи сина Твого, Христа Бога нашого, спаси душі наші."

Кондак празника: "Діва днесь предстоїть у церкві із ликами святих невидимо за нас молиться Богу, ангели з архиереями поклоняються, апостоли з пророками ликують, бо ради нас молить Богородиця Предвічного Бога."

Культ Богородиці був здавен-давна поширений в Україні. Започаткував його князь Ярослав Мудрий, який після здвигнення величавого храму Премудрости Божої, св. Софії (1037 р.) та церкви Благовіщення на Золотих Воротах у Києві, віддав український нарід під опіку Пресвятої Богородиці. Наче символом цієї опіки є величава запрестольна мозаїка Матері Божої Оранти, в храмі св. Софії, на якій Марія, звівши руки вгору, вимолює у Всевишнього благодаті для народу. Над нею, в консі, багатомовний напис: "Бог посеред неї і не порушиться, помагає їй день-у-день." І так збереглася вона до сьогодні, як "нерушима стіна", незважаючи на всякі буревії, які пройшли над собором.

У нашому обряді є багато празників Богородиці, але одним з найпопулярніших є празник Покрови Пресвятої Богородиці. Генезою цього свята стала подія, яка мала відбутися приблизно 911 р. в Царгороді. Тоді на місто напали сарацени й існувала загроза його упадку. Церква на Влахерні, як і всі інші церкви, була переповнена вірними, що благали у Богородиці помочі. Коло півночі, св. Андрій юродивий, невільник скит, нагло побачив Богоматір, що з'явилася в церкві, над престолом, у супроводі св. Івана Богослова, св. Йоана Хрестителя, апостолів та ангелів. Вона молилася довго перед престолом, а опісля скинувши свою намітку-мафорій, розпростерла його над зібраним народом. Це видіння св. Андрій показав своєму учневі Епіфаневі, а з ним і усім людям. Наступного дня сарацени відступили від міста, — Богородиця врятувала його. Свято Покрови було урочисто обходжене в Царгороді, але далі на Візантію воно не поширилося. В Україні було воно впроваджене вже в XII ст. З того часу не збереглася жодна церква присвячена цьому празникові, мабуть через знищення нанесене татарською навалою. Зате з пізніших століть заховалось у всіх областях України чимало храмів під візванням Покрова Богородиці та численні ікони присвячені цій події, з яких найдавніша походить десь з XII-XIII ст.

Іконографічно відрізняємо два типи: один, де

*Покрова. Воля Кривецька, початок XVII ст.
Pokrova (Protectress). Icon from the village
of Volya Kryvecka — early 17 cent.*

Мати Божа сама тримає мафорій, другий, де мафорій тримають два ангели. Підкреслимо: "мафорій", а не "омофор", як помилково уживається часами в нашій літературі. Матір Божу оточують, як згадано вже попередньо, апостоли, святі та ангели. Внизу, св. Андрій, напів зодягнений, звичайно в козячу шкіру, як юродивий, себто той, що прокидається нерозумним Христа ради, — вказує рукою своєму учневі, Епіфаневі, пізнішому єпископові, та всім приявним, на з'яву. Побіч нього св. Ананій, що його свято припадає також в цей день. Ананій, як довідуємося з

діяній апостолів, охристин в Дамаску осліплого апостола Павла, який тоді сповнився Божим духом, та прозрів і навернувся. По середині ікони внизу, під Богородицею, стоїть Роман Сладкопівець, одягнений в ризи диякона, із сувоєм в руці. Він був автором незліченних, високопоетичних церковних пісень, тропарів, кондаків та ін. на всі більші Богородичні празники. Він жив в VI ст. Свій талант завдячував Богородиці, бо з уродження був неспівучий, але після гарячої молитви до неї, одержав у снах це поетично-музичне обдарування. Він, між іншим, є автором прегарного різдвяного кондака: "Діва днесь...", як також Акафисту до Пресвятої Богородиці: "Всесильній Владарці на честь побіди, врятовані від напасти лихої, як вірні слуги Теої, Богородице, Тобі співаємо оцю подячну пісню, а Ти, що маєш силу нездоланну, охорони нас від усякого нещастя, щоб ми Тобі вітали повсякчасно: Радуйся Невісто Нене-вістна."(Кондак 1).

До наших часів збереглася галицька ікона з XII-XIII ст. (Київський Музей), дуже примітивна. Мати Божа сидить на троні в позі оранти, а в неї на колінах Христос-младенець. По боках стоять навколішках два ангели, тримаючи мафорій. Внизу, по правому боці від глядача, св. Андрій юродивий, св. Епіфаній та княжий дружинник, зліва, одна постать в сьєві (може св. Ананій, друга незідентифікована).

Дальші зображення це дерев'яний іконостас-складень XV-XVI ст. і стінопис з XV ст. в наві прибудованій до ротонди св. Николая в селі Горяни на Закарпатті, та стінопис у церкві св. Онуфрія Лаврівського монастиря на Львівщині. Але переважна кількість бережених ікон походить з часів барокко, де затрачуються східні візантійські прикмети ікони, а появляються ціхи світського малярства. Мати Божа стоїть на хмаринках, святі прибирають риси буденних осіб, акція поширюється особами сучасної історії. Для прикладу, на іконі Покрова з козацької Січі, Мати Божа простягає цим разом дійсно омофор над чубатими козаками в оточенні улюблених святих козацької Січі, св. Миколая, і св. Архангела Михаїла. На іконі з села Войкова (Лемківщина, 1703 р.) ще задержано Романа Сладкопівця, св. Андрія і св. Епіфанія, але важнішими постаттями являються: король Ян Собеский з дружиною Марисенькою, єпископ Йосиф Шумлянський, який брав участь з королем у битві під Віднем, — далі, перемиський єпископ Винницький, та дві монахині. На небесах, в оточенні Матері Божої, козаки, шляхта, єпископи. На деяких іконах, головним чином на Лемківщині, виявляється сильний західний вплив, на яких Мати Божа зображена як "Матер мізерікордіє" (мати милосердя), знана в нас також, як "всіх скорблящих радість і заступниця", — вона бере бідних, калік і нещасних під свій широкий царський плащ, наче під опіку.

На жаль ікону Покрова Богородиці уживано також для політичних пропагандивних цілей, як для прикладу, бачимо це на іконі з другої половини XVII ст. (Київський музей укр. мистецтва). Тут Мати Божа

Покрова (Mater Misericordiae). Незнаного походження. Початок XVIII ст.

Protectress. Origin unknown. Early 18 cent.

зображена з короною на голові, вона розкішним, коштовно оздобленим плащем покриває пристоящих: Богдана Хмельницького, єпископа Сильвестра Косева і царя Олексія Михайловича, що стоїть навколішках під час володіння якого підписано Переяславську Угоду. Ця ікона наявно пропагандивна: Богомати бере під свою опіку, наче благословить, злуку України з Московією. Через незрозуміння композиції цю ікону в добрій вірі популяризують деякі наші журналісти.

* Мафорій, це частина одягу заміжньої жінки, яка покриває голову та рамена і спадає на плечі. У Богоматері вона прикрашена трьома зірками, розміщеними на чолі і обох раменах, як ознака її дівицтва перед-під час- і після народження Ісуса Христа.

Омофор — ознака гідности єпископів у Східній Церкві. Це довгий, вузький кусень шовкової матерії, прикрашений великими, чорними хрестами, який одягається поверх риз в цей спосіб, що один кінць звисає з переду, а другий, перекинений через рамя, спадає на спину. Відповідно до гідности (єпископ, митрополит, патріарх) передній кінць є позначений трьома, чотирма або п'ятьма поперечними чорними пругами. На іконах св. Миколая, де в горішніх кутах ікони представлені дополянські постаті Матері Божої та Ісуса Христа, Богомати тримає в руках зложений омофор, щоб передати його св. Миколаєві, як ознаку єпископської гідности.

Юрій Бережницький — лікар, фахівець легеневих недуг, колишній завідувач Туберкульозним відділом при Управлінні охорони здоров'я штату Пенсильванія та викладач клінічної медицини в Медичному коледжі Джефферсон у Філадельфії. Під сучасну пору консультант миського і штатного управління охорони здоров'я. Від довшого часу займається студіями мистецтва, особливо іконографії.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР, ЯК ОРАЧ ПЕРЕЛОГУ

Було літо 1936 року.

Театр, "Заграда", у постійній своїй мандрівці, переїхав з Городенки до Снятина, на шість вистав. Не маючи, однак, залі на неділю, (бо на цей день призначений був уже давніше Окружний З'їзд "Сільського Господаря", а в залі польського "Сокола" гостював варшавський театр "Усма пеньць" з Малицькою), адміністрація нашого театру повинна була знайти одне з поближких сіл для вистави у цей день. І саме, коли Сергета (адміністратор) обговорював з Блавацьким дві можливості, до гардероби увійшов священик з недалекого села (назви якого, і прізвищ людей, про яких тут згадую, свідомо і оправдано, — не подаю) і двома старшими ґаздами. Привітавшись з Блавацьким і з присутніми акторами, о. парох просив, чи міг би театр наш з одною виставою "Голготи" приїхати до їх села?

"Треба вам знати, пані й панове, — звернувся священик до нас усіх — що моє село не мале й не бідне. Але загніздилися в ньому комуністи і перевели таку пропаґанду, що зараз село на 80 відсотків — скомунізоване. До церкви — люди перестали ходити... От, ходять ще старі, а і тих небагато вже побачите у неділю в церкві. Взяли в свої руки читальню, завели в ній свої комуністичні порядки і звідтіля ведуть свою пропаґанду та баламутять до решти людей, не лише у нашому селі, а й в усій околиці. Чи ви повірите, що ті нахаби повісили у великій залі читальні своїх божків: Леніна і Сталіна та ще й герб "радянської" України? Рятуйте! — кличу до вас — приїдьте до нас з "Голготою". Можливо, що як побачить народ на сцені муки і смерть Господа нашого Ісуса Христа — може сокрушиться, дасть Бог, його сумління, може заверне зі злої дороги, по якій повів його злий дух в тілі тих кількох комуністичних агітаторів. Попередити вас, однак, мушу, що на велику касу не можете в нас рахувати, а проте просимо — приїдьте".

Прохання священика було настільки щире і переконливе, що Блавацький не мусів радитися з Управою, тільки глянув на усіх нас, кивнув головою і, подавши отцеві руку, заявив:

"Добре! Граємо у вас в неділю 'Голготу'".

У неділю по полудні приїхали фіри, вимощені м'якими сидженнями, і драбинястий віз, на декорації і багаж.

Вїхавши в село, ми вже здалеку бачили натовп людей біля залі читальні, але, приготувавшись до вистави, з розчаруванням гляділи крізь щілини у

завісі на залю, де зібралося не більш 30 глядачів. Був священик з їмостою і сином, був учитель з дружиною і двома дочками, було кілька старших братів і сестриць церковних, а в другій половині залі могло бути ще 10-12 осіб.

"Без огляду на кількість глядачів на залі, — граємо!" — заявив рішуче Блавацький і, скінчивши характеризуватися на Ісуса Христа, сказав:

"Всі готові? Починаємо!"

Удар гонгу... Розкрилася куртина... "Осанна!", "Осанна!"... — оклики юрби на сцені... і вїжджає Христос до Єрусалиму.

...А ззовні несеться гамір тих, що не схотіли увійти у залю, і голосні зауваження втиснених по кілька голів у кожне, горою відчинене вікно, що із захопленням передавали тим, що внизу тримали їх на своїх плечах, про те, що діялося на сцені.

Після закінчення першої дії почувся голосніший ще гармір і тупіт ніг у залі. Це, купивши квитки вступу, в ціні "по 50 грошів за голову", тиснулися у вхідні на залю двері люди. Адміністратор прибіг за додатковими білетами і зала наповнилася "по-береги", що й місця не було хоч би одною ногою ступити. Рівночасно увійшли до гардероби ті два ґазди, що приїздили до Снятина зі священиком, заявляючи:

"Люде собі жилають, абисте починали ще раз спочатку".

"О, — відповів їм, жартуючи, Блавацький — як собі люди бажать, то будемо починати ще раз спочатку. Ми ж для людей граємо".

І, повторюючи першу дію, під час якої вже був абсолютний спокій, пройшла "Голгота". Інколи чулися глибокі зітхання, слова молитви, а то й притишені плачі під час окремих сцен.

Зійшовши зі сцени, вже дехто відірвав вуси, другий обережно стягав бороду, інший почав товщем змивати шмінку з лица, як увійшов священик з чотирма господарями:

"Пане директоре, і всі ви, пані й панове! Я не нахожу слів, якими можна б висловити наші, усього села, вдячність і захоплення вашою неоціненною вартості виставою! Дякуємо, і ще раз вам сердечно дякуємо! А тепер слово за вами, Дмитре — звернувся священик до одного з чотирьох господарів".

"Та я не знаю, як вам про то сказати, як маємо вас просити, абисте трохи перепочили, дещо перекусили та й за годину-дві ще раз грали то представлене, про Господа нашого Ісуса Христа, абисмо пі-

слали всіх наших газдинь, що вдома, і всіх, що ще не виділи. Просимо вас уклінно”.

“Як ви думаєте, панство?” — закінчив питанням священик.

Усі згодилися, що гратимемо ще раз.

“А тепер, пані й панове, не переодягайтеся, не розхарактеризовуйтеся, тільки так, як ви є, прошу до мене на приходство, це тут, недалечко, на вечерю” — попросив священик.

Біля одинадцятої адміністратор, який швидше повечеряв, разом з технічним керівником сцени і його помічником повідомив, що сцена готова, а зала знову майже заповнена публікою і треба починати другу виставу.

Перед північчю ми почали другу виставу “Голгота”, тричі граючи першу дію того дня!

Розвиднялося, як втомлені і сонні сідали ми на фіри, але більшість з наших пань і старших акторів перейшли на відпочинок на приходство і до школи, і переспавшись, шойно по полудні повернулися до Снятина.

Їдучи, минали ми женців, які ішли в поле. Це ті, що були на першій виставі і встигли передрімати, і ті,

що після другої вистави лиш переодягнулися і в поле йшли, не спавши.

В наступних трьох днях, на нашій виставі у Снятині приїздило кілька десятків людей з села, де ми тричі грали першу дію у двох виставах “Голготи”, того ж самого дня.

***

Минув рік і театр “Заграда” знова загостив до Снятина.

І знову явилася та сама делегація з ... тільки тим разом вже без священика.

“Ми прийшли вас просити, абисте приїхали до нас”.

“Приїдемо — відповів Блавацький. — Чейже ж домовився з вами адміністратор, на дві вистави”.

“То воно fajно, але ми желаємо собі, абисте приїхали на довше. Ми не є гірші від снетинських...”

Домовилися на чотири вистави і грали: “Ои, Морозе, Морозенку”, “Лицарі ночі”, “Батурин” і “Камо грядеши”, при виповненій кожного вечора залі, на стінах якої пишалися портрети: Шевченка, Франка, Лесі Українки, а над сценою висів хрест із Розп'яттям і тризуб.

Львівський оперний театр у Львові, 1941-1944 рр. Творчий склад акторів, оперових, балету, драматичних, оркестри. Між ними Володимир Блавацький. З архіву Українського Музею в Нью-Йорку, дарунок Михайла Івасівки.

Opera Theater of Lviv (1941-1944). The ensemble of actors, opera singers, ballet dancers, orchestra. Among them Volodymyr Blavatsky. From the archives of the Ukrainian Museum in New York. A gift from Michailo Ivasivku.

Доповідь Григорія Лужницького на вечорі "Дня Актора", що його влаштував 64-ий Відділ СУА в Нью-Йорку, 9-го листопада 1986 р.

ПРО ТРЬОХ МИСТЦІВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

*Йосипа Стадника, Миколу Бенцяля
і Володимира Блавацького*

Архів "Свободи"

Український театр початками своїми сягає до християнських часів і корінь його та початок, це українські народні обряди, зокрема гагілки, колядки. Це перші монодрами театру України, що їх адаптувала наша Церква й які, хоч у зміненій формі, збереглися досьгодні. Збереглася так само до наших часів одна із найкращих драм "зі співами й танцями" дохристиянської культури України, яким був обряд нашого народнього весілля.¹ Та згодом, коли українські землі найшлися під владою займанців, український театр, який не мав сили виявити повноти української духовности з уваги на втрату державности, силою умовин прийняв на себе обов'язок розбудження та збереження української національної свідомости. А пригадкою такої національної свідомости було життя села, бо вслід за українською шляхтою і нашою інтелігенцією вершки нашого народу здебільшого спольщилися і помосковчилися, а міста стали неукраїнські. Українським залишилося село. Народне життя українських мас, було, від ноші до пісень і танків включно, незвичайно кольоритне, а через те і театральне. Вся історія України була того роду, що й просилася на сцену — як з уваги на зовнішні ефекти, так і з уваги на бурхливу силу патосу подій. Український театр став виявом цих двох сил і через те величезним двигуном національної свідомости. Для окупантів, москалів та поляків, а згодом (від 1772 р.) для австрійців, німців чи взагалі чужинців, це була повна чару еґзотика. Для зденаціоналізованих українців (твори Миколи Гоголя) це була пригадка, що колись вони також належали до цього народу. Для всіх інших знову ж це було своєрідне впоркнення життєдайної сили до боротьби за існування. І поки це було надхнене правдивою любовю до свого народу (Михайло Старицький, Іван Тобілевич і ін.) український театр стояв на висоті мистецтва, коли ж епіґони або наслідувачі, не зважаючи на відмінні обставини а то й зовсім відмінний дух часу, із різних спонук почали відновлювати т.зв. "побутовщину", вона стала примітивізмом. Коли б часом означити кінець українського побутового театру (з уваги на його мистецьку вартість) то найкраще підходить 1918 рік, тобто початки змагань за українську незалежну державу.

Йосип Стадник
Joseph Stadnyk

З цього часу українське село, започатковане "батьком українського театру" Іваном Котляревським з його безсмертною "Наталкою Полтавкою" почало поволі сходити зі сцени, прибираючи іншу форму, як репертуару так і сценічного вислову українського актора.

Тут входимо в ділянку т.зв. "двоторовости" в історії українського театру, зокрема в галузі репертуару, а згодом в галузі мистецтва актора. Не входячи в геополітичні причини, тобто умовини серед яких жило українське поселення, поділене між окупаційних, держав, незалежно від життєвої правди, яким є прислів'я, що "театр творить драматурга, а драматург творить актора" (вистачить згадати Шекспіра, Мольєра чи Ібсена), ця "двоторовість" виявлялася в тому, що джерелом — і то безпосереднім — як в ділянці репертуарній, так і в ділянці вишколу актора був для галичан в 19-му ст. один з найбільших центрів західньо-європейської театральної культури, столиця австрійської імперії, Відень. Тоді коли український театр на центральних землях України, в наслідок заборони царсько-московським урядом (1876 рік) друкувати й публічно вживати українську мову, був обмежений до впливів російського театру.

Тільки через російський театр, мав доступ до театрів тодішньої Франції і Німеччини. Тобто, коли галицький театр міг повною пригорщею черпати з Відня західно-європейський репертуар, а український актор міг вчитися вияву сценічного слова, т.зв. тоді класичного стилю від велетнів віденської сцени, — український театр враз із українським актором на центральних землях України був обмежений до того, що "дозволено московською цензурою".

Саме тоді до галицького театру, який оформився при тодішньому т.зв. Касині, себто громадсько-суспільному Клубі, "Руська Бесіда" (згодом Українська Бесіда, що її філії були розкинені по всіх містах Галицької землі) причалив молодий юнак *Йосиф Стадник*. Маючи ледве 29 років він став директором найкращого театру "Бесіди" (1906 — 1912), а згодом антрепренером власного театру, віддаючи понад 50 років свого життя українській сцені. Сьогодні, з перспективи років, сміливо можна сказати, що без Стадника просто не можна собі уявити історії українського театру³: він не тільки актор, не тільки режисер, але й невтомний перекладач західно-європейського репертуару, від опер, опереток, водевілів починаючи, до драм і комедій включно. Стадник це одна з підвалин українського театру, це один з цих піонерів, що прокладали шлях на українську сцену не лише західно-європейському репертуарові, але також і мистецтву гри актора.

В тогочасній грі актора основною точкою виходу була т.зв. ідеальна четверта стіна сцени. Це принцип грати не для глядача а перед глядачем, а в дальшому психологічному розвитку, принцип внутрішнього переживання.

Стадник — перекладач залишив по собі понад 50 перекладів опер і драматичних творів з різних мов і в тому він не має конкуренції серед діячів всеукраїнського театру. Самозрозуміле, що перекладна праця, а в парі з цим поширення репертуару, сприяло піднесенню творчого рівня акторів і культурно-естетичного рівня глядача. Знову ж як режисер, Стадник мав до актора своєрідний підхід: актор повинен бути акторсько-творчий, він повинен у ролі сам себе виявити, сам себе індивідуально знайти без допомоги режисера, хоч і за його вказівками. Коли ти, мовляв, актор і хочеш ним бути, то покажи себе. Не можна сказати, щоб цей підхід був злий. Він давав кандидатці чи кандидатів на актора можливості індивідуально себе виявити, але на Стадниковому підході користали в першу чергу сильні одиниці, індивідуально творчі актори тоді коли багато з цих акторів, яких інша "режисерська школа" може була б зформувала в одне ціле гармонійне — заниділо. Не треба забувати, що репертуар українського театру був дуже різномірний, т.зв. синкретичний, себто сполукою не завжди взаємно погоджених мистецьких напрямків і ділянок. Дуже влучно висловився про тодішнього українського ак-

Микола Бенцаль

Mykola Bentsal
Архів "Свободу"

тора колишній актор галицького театру та найвидатніший діяч театрального мистецтва України, Лесь Курбас. Він твердив, що "репертуар українського театру, від класичної трагедії Шіллера до французького фарса, від водевіля до сучасної оперети й опери, від трактованої як мелодрама української побутової п'єси до натуралістичних п'єс (включно), створив особливий тип актора виключної гнучкості."⁴

Цю "виключно стилістичну гнучкість" переняв від Стадника — і не тільки оформив її під режисурою одного з найкращих знавців сцени, режисера і актора Олександра Загарова, але й підніс її до вершин — найбільший український актор середини 20-го століття, *Микола Бенцаль*.

Про гру Бенцалья можна повторити за відомим французьким критиком Антуаном, мовляв, Бенцаль "на сцені роздавав публіці стільки людських пристрастей, скільки відмін цих пристрастей скриває в собі кожна людина". У спогадах нашого видатного актора й театрального діяча Лаврентія Кемпе, читаємо:

Бенцаль це неповторний талант з Божою іскрою і необмеженою скалею інтерпретації. Навіть у нас, акторів, що бачили його сотні разів в одних і тих самих ролях, він викликавав захоплення. За кожним його виступом на сцені, всі актори виходили із своїх гардеробів і отвори за кулісами були забиті нами, акторами, старшими і молодшими, що подивлялися із захопленням його грі. А що вже казати про глядача! У кожній ролі Бенцаль був цілковито інший, кожна роль у всіх нюансах і інтерпретації й характеру відмінна, ні тіні особистого а завершений тип створений драматургом.

Незбагненим було як у приватному житті скромна, сказати б, тиха людина, могла так чітко перемінюватися. В комічних ролях він по дитинному забавно-наївний, в героїчних постаттях в усіх деталях тверда, вольова постать, імпазантна, могутня; в опереті — легкий, безжурний, граціозний... Ніколи жадної пози, акторства, театральності — природній, переконливий, життєвий. Скаля його гри була необмежена, навіть інколи, коли виходив у гуртових сценах без слова, то всі захоплювались його типажем. Посідаючи такий колосальний талант, не знав ні кріхитки гордості, зарозумілості, для всіх був "Беньом" навіть для наймолодшого статиста.

Наділений Божою іскрою мистця, гармонійною зовнішністю, вище середнього росту — на сцені, залежно відтвореного ним типажу, Бенцаль видавався то малим, то велетнем.

Дивним було: де в нього, вихованого на селі (самоука) набиралося умінням бути таким переконливо природнім графом, лордом, імпазантним гетьманом чи куртуазійно легким донжуаном? Для нього звичним був і селянський одяг і контуш і військовий однострій і фрак, в кожному він почувався природньо і переконував, що тільки в ньому родився і зріс.

Тут дозволю собі зробити невеличку дигресію, щоб до цих Богом даних талантів в актора й режисера Бенцалья, додати ще одну рису: його глибокий патріотизм.

В 1932 р. після тепло й сердечно прийнятої, як публікою, так і критикою в Галицькій Волості, моєї сценічної адаптації повісті Богдана Лепкого "Мотря",⁶ Бенцаль звернувся до мене з проханням написати п'єсу для театру ім. Тобілевича. Я йому обіцяв, що напишу, але минуло кілька місяців, коли випадково Бенцаль приїхав до Львова, зустрів мене на вулиці Руській і зразу ж спитав: "а де моя п'єса?" По правді кажучи, в цей час підібрати українську тематику для п'єси, яку польська цензура, якщо не повністю, то хоч частинно не сконфіскувала б, чи немилосердно порізала б, — було дуже важко. А з другого боку, під впливом Західньої Європи йшла тоді жива дискусія на тему нової фази гри актора. Це було те, що ми сьогодні звемо "технікою гри". Актор повинен забути, що на нього дивиться публіка, він не відтворює, не "грає", він повинен не відчувати, але розумово бути свідомим, що він розкриває тайни життя людини; акторство є засобом того чогось невольного, ірраціонального, невідомого, що ми його в щоденній мові звемо "душевним неспокоєм" чи "підсвідомим гоном". Разом з цією "технікою гри" прийшли нові точно означені засоби: жести, міміка, температура (посилена чи поменшена) сценічного слова, т.зв. "мистецтво недоговорення" (щоб глядач

Володимир Блавацький Volodymyr Blavatsky

на основі недокінченої репліки міг дізнатися про закінчення якоїсь події поза сценою), вартості т.зв. "підтексту слова", чи "мистецтво мовчанки" — словом ціла гама модерних, нових засобів гри актора. Сидячи в українській харчівні (Бенцаль при склянці чаю, а я при склянці кави) ми взаємно ділилися своїми заввагами, як обминути польську цензуру й написати п'єсу, яка підійшла б до глибин глядача та яку актори відтворили б не "з мусу", чи обов'язку а з приємністю і з творчим вдовіллям. І тоді Бенцаль задумавшись, сказав оці пам'ятні слова: "я не є модерніст а вас прошу, напишіть мені таку ролю, в якій я міг би, хоч на сцені, виступити в однострою вояка Української Галицької Амрії".

І так зродилася моя п'єса "Інваліди", яка не сходила більш як рік з афіші Театру ім. Тобілевича.

Першунюм модерного українського галицького театру став Володимир Трач-Блавацький. Відкритим питанням є, в якій ділянці театрального мистецтва Блавацький виявив більше оригінальної творчості: як актор, чи режисер. На мою думку актор — Блавацький уступав творчо режисерові Блавацькому. Не має сумніву, що техніка Блавацького — актора була однією з найкращих, якою колинебудь міг похвалитися український актор. Але, як кожна техніка, вона мала свої обмеження, вона мусіла мати повторювання і при засвоєнні точно означених засобів ставала до певної міри репродукцією. І зрозуміло, що праця актора над собою вимагає інших умов життя, як їх мав Блавацький. Хоч в актора Блавацького жест чи міміка завжди мали той самий внутрішній зміст, яке мало слово, діалог ішов у повній гармонії із зовнішнім виразом тіла і не було ніяких суперечностей між зовнішнім і внутрішнім змістом, то все-таки режисер Блавацький у своїх постановках мав широкий розмах, мав той глибокий віддих, яким дихає правдиве мистецтво, мав, просто, необмежений творчий вияв. Немає сумніву, що цей вияв формували як ті чинники, про які ми згадували, так і зустріч з

такими творчими постатями українського театрального мистецтва як Йосиф Стадник, Олександр Загаров і, може в найбільшій мірі, Лесь Курбас. Перебування Блавацького, хоч дуже коротке (від травня 1926 до квітня 1927) на Україні і праця над собою під керівництвом такого мистця, як Курбас, оформили повністю Блавацького режисера, який увійшов в історію українського театру як стовідсотковий європейський режисер.

Сьогодні ще брак відповідної літератури про 33-літню працю Блавацького на українській сцені. Спочивають у рукописах його спогади, як і спогади відомої артистки Ганни Совачевої та про працю Блавацького в його молодому театрі 'Заграва'. В цей ансамбль він поруч модерного стилю гри впровадив модерне сценічне оформлення (малює Леонід Боровик). Найбільшою заслугою Блавацького в історії українського театру є впровадження неперервності історії театру, про що ні один, до сьогодні режисер не подбав. Відновою української релігійної драми, яка лежала в забутті від 18 століття, започаткованою перерібною повістю Г. Сенкевича "Кво вадіс" ("Камо грядеши") і допровадженою до вершин постановою "Голгот"-и та скріпленою знаменито режисерсько-акторською постановою української версії про Богородичне чудо в Почаеві "Зоря над Почаевом" — ця прогалина в історії українського театру перестала існувати. "Голгота" — грана перед війною у цілій майже Галичині, як своїм змістом так і мистецькою постановою до глибини зворушувала і духово обновлювала навіть тих, що в їх душах пригасло було світло високих Божих правд та завертала їх знов на національно-релігійні позиції, що їх вони були покинули".⁷ Не згадуємо тут, що побіч цього в 1940 роках Блавацький у модерному

оформленні ставив багатущий клясичний репертуар український, як напр. "Кам'яний господар" Лесі Українки та численні інсценізації з творів українських клясиків (Василь Стефаник). А коли до того додамо, що ці здобутки західньо-європейського репертуару в українському театрі, яким шлях протоптав Йосип Стадник, своєю грою до жару довів Микола Бенцаль, а завершив найвидатнішим твором усесвітнього театру, виставою (вперше на українській сцені) "Гамлет"-ом Шекспіра Володимир Блавацький, то мусимо усвідомити собі, що на очах закрилася остання сторінка епохи цього мистецтва, про якого старовинні римляни говорили, що воно "наближає нас до Бога".

1. Лужиницький, Григор. *Історія українського театру. Записки Наукового Тов. ім. Шевченка, том 171, Збірник Філологічної Секції Т. 30. Окрема відбитка Нью-Йорк 1961, стор. 58. — Хведір Вовк. Студії з української етнографії і антропології, Прага 1926, стор. 215-320: "Шлюбний ритуал та обряди на Україні".*

2. Чарнецький, Степан, Нарис історії українського театру в Галичині, Львів 1934; Дмитро Антонович. 300 років українського театру, Прага, 1925.

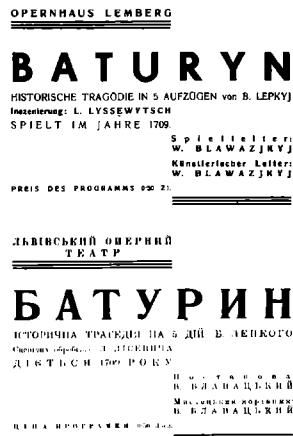
3. Лужиницький, Григор. *З історії українського театру, II Доба Олександра Загарова. "Київ", журнал літератури і мистецтва, 1953, ч. 4, Філядельфія, Па, стор. 187-190.*

4. Лужиницький, Григор. Ревуцький, Валеріян. Нескорені Березильці. "Сучасність" 1986, ч. 3. стор. 122.

5. Кемпе, Лаврентій. Пам'яті великого актора Галицької Землі М. Бенцалья (1891-1938) спогад, архів Гр. Лужиницького

6. Ця ж "Мотря", написана за спонукую актора Л. Лисевича і за згодою Б. Лепкого йшла на сценах США і Канади у постанові Канадського театру "Заграва" в 1960-70 рр.

7. Хомин, о. Петро. Володимир Блавацький (1900-1953). "Наша Мета", Торонто, 7-го лютого 1953, ч. 6.

Афіші з вистав Львівського оперного театру.

З архіву Українського Музею в Нью-Йорку

"НАШЕ ЖИТТЯ", ГРУДЕНЬ 1986

Programs from performances of the Opera Theater of Lviv.

From the archives of the Ukrainian Museum in New York.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

Відкритий п'ять днів на тиждень
/крім понеділка і вівторка/
від год. 1 — 5 по пол.

ВІДЗНАЧЕННЯ 10-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Урочисте 10-ліття Українського Музею відбулося 19-го жовтня 1986 р., в елегантній залі Нью-Йоркського готелю Пляза. Понад 220 приятелів та членів Музею взяли участь у цьому святі.

Відмічування цих роковин розпочалось коктейлем буфетом. Під час обіду мали слово д-р Богдан Цимбалістий, директор Українського Музею, пані Іванна Рожанковська, голова СУА та д-р Володимир Петришин, директор Наукової Фундації для Дослідження Глухоти.

Програмою вів д-р Альберт Кіпа, професор мов та літератури в Мугльберг Каледжу в Пенсильванії. Він відкрив свято, підкресливши важливість музею для українського суспільства. "Музей, — сказав д-р Кіпа відзначає — нашу минувшину так як і сучасність, та дає нам почуття продовження українського роду". Він зазначив також, що Музей дає нам нагоду бути гордим з нашої культури та ставить нас на заслужене місце серед загальної спадщини людства.

Д-р Цимбалістий перелічив заслуги Українського Музею за десять літ його існування. Він ствердив, що українська громада розуміє вартість такої інституції, бо створила Музей, який є на високім професійнім рівні та досягнув успіх у місті, яке є політичним, економічним та культурним осередком світу. Д-р Цимбалістий сказав, що це музейне свято відкриває нову добу розбудови молоді інституції, і є початком здійснення завдань і кращої праці на майбутнє.

Історія Музею та початки його існування переповила пані Іванна Рожанковська у своїм слові. Вона підкреслила вклад СУА у розбудову Музею та схарактеризувала працю жіночої організації, як засновника цієї інституції. Пані Рожанковська твердила, що від самого початку бажання СУА було створити Український Музей як незалежним чинником української громади. "Тепер, — далі говорила голова СУА — відповідальність розвинути проект нового музейного будинку не залежить від однієї організації, але від цілої української громади в Америці".

Д-р Петришин, котрий є членом Управи Українського Музею, розповів слухачам, як мало американська суспільність знала про українців, коли він ще був малим хлопцем. Сьогодні ситуація поліпшилася, але ще багато лишилось до навчання, і саме через Музей цю науку про Україну, нашу багату історію та культуру, можна ширити.

Знімок: Іванна Рожанковська

Д-р Альберт Кіпа вів програмою
Dr. Albert Kipa — master of ceremonies —
during the UM 10th Anniversary Banquet.

Чимало достойних осіб взяло участь у музейнім святкуванні. Між ними були: Єпископ Василь Лостен, настоятель УКЦ св. Юра отець Патрикій Пашчак та отець Володимир Базилевський з УПЦ св. Володимира. Були присутні також Вільям Кортні, Нововибраний американський консул до Києва, та репрезентанти штатових та міських діловодств.

Українські установи та організації, як Народний Союз, УККА, Пласт та Самопоміч теж прислали своїх делегатів.

СУА репрезентували: Леся Гой, голова Округи Нью-Йорк, Ольга Тритяк — голова Округи Нью Джерзі, та членки відділів: 1-го, 28-го, 62-го, 64-го, 66-го, 67-го, 72-го, 82-го, 83-го, 86-го, 104-го, 113-го і 119-го.

Мистецьку програму виконали бас-баритон, соліст Метрополітальної Опері, Андрій Добрянський та тріо "Калина": Галина Стрілецька — скрипка, Тома Гриньків — фортепіано, і Нестор Цибрівський — віолончеля.

Під час обіду Одарка Полянська розважала гостей граючи на арфі. Багато праці присвятили влаштуванню цього музейного свята, члени Музейної Управи, директор Марія Шуст, Дарія Байко та Лідія Гайдучок з Зовнішніх Зв'язків. Разом з Музейним Комітетом Придбання Фондів, який очолює Татіяна Тершаковець та Ольга Ставнича, вони організували елегантне свято гідне десятиліття Українського Музею.

Найкращим доказом, що українська громада підтримує ціль Музею було те, що під час програми свята зібрано більш як 100,000.00 дол., на будову нового приміщення для Музею. **Марта Бачинська**

ОЛЬГА ШЕПАРОВИЧ КУЗЬМОВИЧ

О-КА

Ольга Шепарович почала писати ще в середній школі але перша її друкована спроба п.н. "Сопілка" з'явилася у журналі "На сліді" в 1936 році — саме рівно п'ятдесят років тому, під псевдом О-ка.

Вона закінчила у Варшаві Вищу Школу Журналістики у 1939 році а під час студій дописувала часто до журналів "На сліді" і "Жінка". Після закінчення студій пішла на практику до щоденника "Діло", де була під наглядом таких журналістів як ред. Іван Кедрин, Іван Німчук і Осип Боднаревич.

Після польсько-німецької війни Ольга Шепарович виходить заміж за д-ра Миколу Кузьмовича, а в роках 1942-45, вже як Ольга Кузьмович, працює в Українському Видавництві під керівництвом д-ра Миколи Шлемкевича у редакції молодечого журналу "Дорога". Прибувши до Америки, родина поселяється біля Нью-Йорку і тут в 1951 році О. Кузьмович повертається до редагування. Вона редагує пластову сторінку у "Свободі" п.н. "Пластова ватра" від першого до сотого числа, редагує пластовий журнал "Молоде Життя", а від січня 1968 року по сьогоднішній день є головним редактором пластового журналу "Юнак".

Треба тільки перегорнути сторінки цього журналу, щоб побачити розмах і вмільності редакторки. А скільки пластової і непластової молоді черпають відомості, вказівки і знання з цих сторінок. Для Ольги Кузьмович Пласт завжди найважливіший, і він виповнив її життя впродовж довгих 50 років. Вона від 1951 року без перерви активна у пластовій праці. Займала різні провідні пости, а в роках 1960-1963 була першою на терені США жінкою, що була головою Крайової Пластової Старшини. В 1962 році перевела тут Овілейну Пластову Зустріч у 50-ліття Пласту і за це була вдруге нагороджена першим пластовим відзначенням св. Юрія в золоті. В роках 1970-1974 вона була головою Головної Пластової Ради і мала привілей записувати Начального Пластуна д-р Юрія Старосольського. Тепер працює виховно в Станіці Нью-Йорк, закінчивши шість років праці як станична.

Ольга Кузьмович від початку прибравши літературне псевдо О-КА, пише фейлетони, інтерв'ю, рецензії, репортажі і оповідання. Відома нам усім із серії своїх фейлетонів "Про це і те", друкуються щосуботи в щоденнику "Свобода" рівно п'ять років.

У Ольги Кузьмович своєрідний, легкий стиль. Вона оптимістка. У неї переважає почуття гумору. Її світосприймання реальне, без зайвого патосу. У неї витончена спостережливість, а вірпливий зір схоплює події до нюансів. У фейлетоні "Про добрі поради" читаємо:

...слова плинуть легко, а до праці треба рук і

охоти... коли б у нашій спільноті було стільки готових до праці, як до поради людей, то ми могли б повернути гори". (24 листопада 1984 р.)

О-КА не боїться дразливих проблем нашої громади, і не боїться заторкнути такі звичайні життєві питання, про які говорить молодь — про недугу AIDS, про надмір уживання алкоголю, сексуальні знущання, чи недугу Альцгеймера: І авторка завважує:

"У навалі громадських і політичних справ ми не маємо часу навіть подумати про такі "звичайні справи і не знаходимо публічного місця, де б можна їх обговорити. А життя складається не лише із високих поривів, але й низин, а ці останні можуть своїм тиском знищити людину, а то й цілі родини."

Вона заторкує різні життєві питання і залишає їх читачам для роздуму.

О-КА пише "Про дивні дороги людських почувань", "Про вимоги і звичайну людську пристойність"... якої більше не одному з українців придало б ся, "Про два магічні слівця: дякую і перепрошую" і багато інших, які зустрічаємо у нашому щоденному житті.

У фейлетоні "Про сліди на снігу" авторка пише про самоту — невідлучну приятельку щоденного життя, але вона тій самоті не піддається:

"Дивлюсь з висоти свого вікна на мої виразні сліди кроків на снігу: дві доріжки відбиток моїх ніг — одна до виходу і одна до хати. Вони одинокі, а все ж вони такі вказують на рух, на життя і тим дають силу ставити чоло найбільшому ворогові людини — самоті".

На сторінках "Свободи" ми зустрічаємо її інтерв'ю з особливими постаттями нашої спільноти. Репортажі О-КИ це не лиш перелічування фактів того, що відбулося. Читаючи їх здається, що товаришите авторці, бачите і переживаєте, неначе там були з нею присутні.

Дозволю собі навести коротенький опис із репортажу про життя українців у Едмонтоні:

"І ллється це проміння цілими пригорщами через скляний дах до Дому Опіки св. Михаїла та загріває своїм теплом поморщені обличчя його мешканців, що привітливо до нас усміхаються.

І грається на мозолистій руці "залізного українця", коли він прощає нас біля свого дому, в часі, коли в Нью-Йорку вже давно темна ніч.

І кидає довгими годинами свої проміння на широкі лани збіжжя, що тут у просторах Альберти доспіває шойно осінню."

Ольга Кузьмович пише короткі оповідання. За два — "Кунта і Волтер" та "Іменини пані Ірусі" одер-

О. Лісківська

Вечір Фейлетонів ред. Ольги Кузьмович, що відбувся в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку 23-го листопада 1986 р. Учасники програми. 1-ий ряд зліва: Софія Зелік, Анна Максимович, Ольга Кузьмович, Марта Коломиєць, д-р Юліана Осінчук. 2-ий ряд: Ліда Залуцька, Мелася Соневіцька.

Participants of the evening honoring Olga Kuzmowycz held at the Ukrainian Institute of America in New York on November 23, 1986. First row (l to r): Sophia Zielyk, Anna Maksymowycz, Marta Kolomayets, Dr. Juliana Osinchuk. Second row: Lidia Zalucka, Melasia Sonevytsky.

жала дві другі нагороди на Конкурсах СФУЖО. У дописі з 14-го червня 1978 р. про літературний вечір XVI Конкурсу СФУЖО у Філядельфії, Н. Пазуняк пише:

"Іменини пані Грусі" з проблемою дозрівання нашої молоді, не раз у невідповідній атмосфері підробленості й фальшу. Пуанта новелі це смерть бабуні під час іменин; обірваний зв'язок з рідним коренем спрямовує внучку на круті шляхи загально-американської "прогалини між поколіннями".

У Різдвяному числі "Свободи" ми читали про "Лесин — Свят Вечір". Дуже глибоке своїм змістом оповідання "Не плач Рахиле" 5.1.1985 р., "Свобода"). Тут авторка описує зруйноване життя молодого українця Андрія, який утікає від родини і своєї громади, живе з дружиною чужинкою, але не може виректись свого українського походження і своїх батьків. Почуття совісти перемагає і син у Свят Вечір телефонує до мами:

"Між Акапулько і Нью-Йорком запала тиша, здається обом бракувало слів, а може зворушення не дозволяло говорити? І в тій тиші лише сумний голос співав далі: "...діти не пропали, душі їх остали. Не плач, Рахиле, не плач, не плач..."

— Христос Рождається, мамо.

— Славте Його, сину".

Андрій повісив слухавку і здригнувся, либонь з холоду. Відкрив завіси і враз тепле сонце Мехіко залило ясними каскадами кімнату.

О-КА дописувала і дописує до журналу СУА "Наше Життя" та є в його редакційній колегії.

Крім дописів Ольга Кузьмович є редактором трьох книжок: Цьопа Паліїв: "Та, що прорвала греблю", 1982 р.; Іван Кедрин: "У межах зацікавлення", 1986 р. і (співредактор) книжки Роман Купчинський: "Невиспівані пісні", 1983 р.

У її тендітній поставі вміщається добряче серце, переповнене любов'ю до всього, що рідне, вірою в Бога і справедливість. На нелегкій життєвій дорозі вона знаходить вдоволення у праці для молоді, а літературна і журналістична праця допомагають верстати дні.

Журналісти і письменники пишуть, але не всі однаково. Саме вмілість досягнути читача є дуже важливою. У О-КИ ця вмілість є її своєрідною майстерністю.

СЕРЦЕ

Гей, ти, серце, — соняшно гаряче,
Гей, ти, серце, — сонцем золоте!
Від коліски невгамовна вдача
Оселилась з нами і росте!

Понесем же, серце, голі й босі
На одчай голівоньку свою!..
(... Скоро, скоро прийде злата осінь
І повисне тишею в гаю...)

Мабуть, так накреслено дороги
Та стежки зазорені мої, —
Щоб лягли вічно попід ноги
З голубого міста на гаї!

1927

ОЛЕКСА ВЛИЗЬКО

Із триптиху: "Родинні будні"

ВОНА

Наталка схилилася над вишивкою і звичним рухом підсунула капосні окуляри, які чомусь при вишиванні завжди зсувалися на кінець носа.

Під її вправними пальцями чорна нитка швидко розводила границі узору — три хрестики наліво, три угору, три хрестики наліво, три угору — а думки йшли навздогін за чорною смужкою на білому полотні.

— І де це її Юрко на цілий вечір пропав? Напевно пішов десь з цією американкою, що від якогось часу щораз більше бере його в полон. Ніяк не переконає мене її нібито сердечний усміх — ствердила у думках пані Наталка — вона просто хоче здобути мого Юрка. А я стільки років хоронила його перед зазіханням різних дівчат, які тільки і роблять все можливе, щоб змусити хлопця до женячки. А тепер чи не зловила його ця чужинка, бо Юрко немов не той самий став?

Наталка знову підсунула окуляри і на хвилину перервала вишивання, прислухаючись до тиші пізнього вечора. Скільки то разів сиділа так минулими роками, слухаючи, чи не йде син, чи не вбіжить у хату з молодечим запалом і розповідатиме про свої переживання. А скільки разів лежала у тиші ночі, відчуваючи, що і Василь не спить — обоє чекали так відомого звуку Юркового авта на подвір'ї, щоб щойно тоді, знаючи, що він щасливо повернувся, засинати спокійно.

Наталка хапає знову голку і розводить свої узорі — три наліво, три угору — а думки перескакують з одного спомину на другий, як ця циганська дорога, що позначає вишивку.

Якесь тепло проникає їй аж до серця, як пригадує ніжність сина у важкі місяці недуги і смерті її мужа. Вони залишилися удвох і Юрко, samozрозуміло, замешкав знову у родинному домі, щоб опікуватися матір'ю. Що сталося тепер з ним? Чому уникає спільних вечорів з нею? Чи ця надмірна праця у бюрі не є лише відмовкою для матері? Чи не стоїть за цим оця "американка"? А що буде як?... — насувається неспокійне питання, але Наталка відкидає його негайно — ні, це неможливо! Її Юрко такий гарячий... івець, активний в українській громаді. Хіба не може в'язатися з чужинкою?! І що він у ній бачить? Та ж мав багато кращих українських дівчат. — Тепер Наталка жаліє в серці, що відмовляла Юрка від кожної, бо їй здавалося, що ні одна не пара її синові.

Тишу кімнати і роздумування пані Наталки перервав звук авта, а відтак скоро вже скрипіт ключа у входових дверях.

Наталка підняла голову, скинула окуляри і чекала.

Юрко увійшов у кімнату і зі здивуванням запитав: "Мамо, а ти чому ще не спиш? Та ж це вже північ!"

— Чекала на тебе.

Юрко похилився над мамою, щоб привітатися поцілунком, а вона відразу відчула запах жіночої парфуми, помішаної з вином.

— Ти же знову десь ходив з нею? — кинула з докором мати.

Юрко обурився: — Мамо, я ж не малий хлопчина, що має здавати звіт, куди ходить і що робить!

У Наталки мигнули в очах злі вогники, як вона з притиском відповіла:

— Так, ти не хлопчик, але *моїм* сином ти завжди залишишся (на слові *моїм* можна було вичути особливий наголос) — і я ніколи не погоджуся, щоб якась така мені тебе забирала.

Слова, що були тільки продовженням попередніх думок Наталки, впали необачно, як трнутий важкий камінь у провалля, і нагло після цього запала глуха тиша. У цій напрузі почувань і думок поволі й тихо пролунали слова Юрка:

— Мамо, я не є твоєю власністю. Я мушу колись вкінці відорватися і розпочати своє життя. Я потребую не лише мами, але родини. Бетсі не є "сяка-така". Вона для мене куди вартісніша, як не одна із українських дівчат, і я її люблю. Прийми до відома, що вона вже вкортці стане твоєю невісткою, чи ти хочеш, чи ні, і тому перестань з погордою говорити про неї "вона"...

Мати спустила очі на вишивку, а її уста звузились у шнурок:

— Як можеш мені таке зробити? Я ж тебе виховала, випестила. Ти був для мене усім, а тепер ця чужинка ближча тобі від рідної мами! Як ти можеш в'язатися з нею? Батько боровся в УПА... Дідо помер у Казахстані. А ти зраджуєш родину і свій нарід? Як ми маємо стати перед нашою громадою, коли я завжди так гостро виступала проти мішаних подруж? А я тобі кажу сьогодні — ти мусиш вибирати, або вона, або я, бо я їй другою матір'ю ніколи не буду! Усвідом собі це, хіба, що вона тебе так перекрутила, що ти зовсім осліп! — голос Наталки дрижав, а довго прихований жаль виливався цілою струєю на звичайно спокійне плесо її поведінки.

В якомусь приступі одчаю вхопилась, як за останню остою, за полотно, що лежало на її колінах, і тремтячими руками старалася насилити голку чорною ниткою.

Піднесла голову, як стукнули двері і у тиші ночі різко загуркотів запалений мотор у Юрковому авті...

(1986)

Конференція в Іллінойському Університеті

Комітет Української Наукової Дослідчої Програми при Іллінойському університеті влаштував шосту конференцію на українські теми. Темою конференції була "Сучасна Україна", і відбулася вона від 9-го до 19-го червня цього року на головному кампусі Іллінойського університету.

Цьогорічна конференція присвячена визначному поетові Василеві Стусові, що загинув у концентраційному таборі. Відзначено також трагедію України в нуклеарній катастрофі в Чорнобилі.

На конференції було зареєстрованих приблизно 180 осіб, які приїхали з Канади, Франції, Німеччини, Ізраїля та різних штатів Америки.

Конференція була поділена на 19 сесій та панелів, офіційними мовами були англійська і українська. Цьогорічна конференція була тим цікава, що крім професорів та гостей, були запрошені дисиденти: Людмила Алексеева, Ніна Караванська-Строката, Леонід Плющ, Надія Світлична, котрі немов би простежили золоту нитку між Україною і нами. Їхня щирість, тепло та знання стимулювали наші дискусії та зогрівали наші серця.

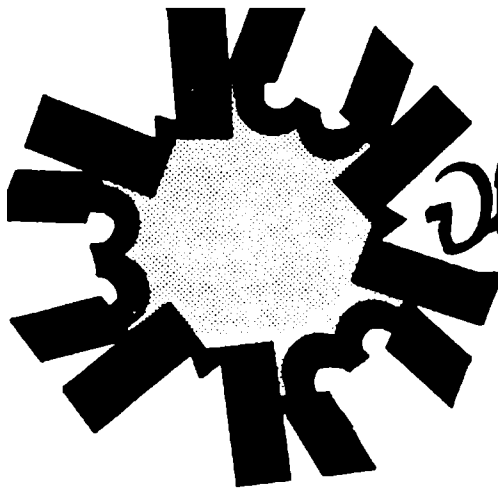
Спонсором цієї конференції була Фундація Українських Студій при Іллінойському університеті та Літня Лябораторія дослідів Східньої Європи.

Крім цілоденної програми у вечірні години були включені різні імпрези, як вечір присвячений творчості Василя Стуса, що ним проводив проф. Богдан Рубчак, а доповідь читав Л. Плющ. В четвер 12-го червня виступив гурток живого слова з Дітройту під мистецьким керівництвом А. Латишевського. Під час традиційного бенкету виступив ансамбль "Євшан Зілля" з Міннеаполіс під мистецьким проводом К. Цорефодської.

Можна було також побачити два фільми з України видані Студією ім. Довженка а саме: "Захар Беркут" І. Франка та "Камінний Хрест" В. Стефаніка. Як бачимо програма була велика і цікава від ранку до пізньої ночі, де ще в дружній атмосфері можна було провести і заслухати багато цікавих дискусій.

Дуже приємно вражало мене цього року те, що так гідно і численно було заступлене наше жіноцтво як у ролі доповідачів так і гостей. І хоч погода була дуже гаряча та дискусії ставали чимраз також гарячіші, все ж таки повернувшись додому, згадую з приємністю цікаві дні проведені в Урбані.

Христина Годів-Юзич

КАЛЕЙДОСКОП

Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНА

Львів. Гань Де Лінь — заступниця директора Інституту советської літератури Пекінського педагогічного інституту, член Ради Всекитайського товариства з викладанням зарубіжних літератур у вищих школах, письменниця і перекладачка недавно була гостем у Львові. Китайську письменницю Гань Де Лінь запросили львівські письменники та літератори з доповіддю. Вона розповіла про зацікавленість китайських літераторів-перекладачів українськими класиками Тарасом Шевченком, Іваном Франком, Маркіяном Шашкевичем, Василем Стефаником, Михайлом Коцюбинським та Лесею Українкою.

• "Що сталося з нашими чоловіками?" під таким заголовком "Комсомольська Правда" (газета Молодечої Комуністичної Ліги) з 17-го серпня 1986 р. подає аналіз шкідливих впливів жіночого руху на советську родину. Намагаються доказати, що через фемінізм та зростання ініціативи жінок багато чоловіків втратили головство у родині. Жіночий рух нібито цілковито відібрав ініціативу в чоловіків, у яких з'являється почуття меншевартості. Л. Таркова пише, що чоловікам стало байдуже чи їхні дружини ведуть домашнє господарство без їхнього впливу та помочі. Крім того, вона обвинувачує т.зв. нахил до матриархату, як одну з причин збільшення кількості розводів у Советському Союзі (від 1970 р. стало на 45 відсотків більше). Советські соціологи радили жінкам повернути родинний провід чоловікам інакше вони "ніколи не зможуть стати добрими чоловіками".

Подані були такі поради: жінки повинні списати добрі і погані риси чоловіків на окремих листках — і спалити лише невдалі риси. Тоді щовечора перед сном перерисувати тільки список його добрих рис.

КАНАДА

Торонто. Марія Левицька, померла на серцевий удар в *St. Joseph Hospital*, мавши 68 років. Левицька була директором і режисером Театру "Заграва" у Торонто. Народилась у селі Серафинці в Україні і була дочкою о. Миколи Луцького. Скінчила гімназію Сестер Василіянок у Львові та виступала як співачка в Театрі Веселий Львів. В повоєнних часах опинилась у Вінніпеґу та Торонті, де продовжувала свої драматичні та вокальні студії, рівночасно робила проекти театральних костюмів, котрі мають історичну вартість — так здобула 5 нагород в Ontario Multicultural Theatre.

Вона була першою жінкою директором театру, у мужчинами домінуючому фаху.

* * *

Серед цінних матеріалів Канадських Архівів в Оттаві є чимало матеріалу з історії жінок. Колекції Олени Кисілевської та Катерини Антонович, які упорядкували Денис Совтис та Мирон Молрик коштом Канадського Інституту Українознавчих Студій, вжито в допоміжних програмах вивчення публічних архівів Канади. Описані ці колекції у брошурах, які можна набути в

Canadian Institute for Ukrainian Studies
352 Athabasca Hall, University of Alberta
Edmonton, Alberta T6G 2E8

Вони мають матеріал про Україну та особливо про поселення в Канаді.

Сучасна українська еміграція і ми

Сучасна українська еміграція, чи як ми часто називаємо "третя" еміграція, охоплює емігрантів з Польщі, які приїжджали до США чи Канади починаючи від кінця 50-их років, аж до сьогодні.

В більшості, є це еміграція заробіткова, шукання кращих умовин життя, але поважне число у тій групі становлять емігранти-втікачі, які у країнах Заходу просили права політичного азилу і тому також треба їх трактувати як політичних емігрантів.

Як знаємо, у 1946-47-их роках українське населення південно-східньої частини Польщі (Лемківщина, Ярославщина та Надсяння), пережило жакливу "Акцію Вісла", чи у скорочені "Акцію В", у висліді якої майже все українське населення тих теренів було частинно знищене (ок. 150 тис.); або силою переселене у 46-му році в Українську Радянську Соціалістичну Республіку (біля 100 тис.) а решту населення (приблизно 200 тис.) вивезено на західні, по-німецькі землі Польщі, т.зв. "Ziemię Odzyskane". Життя у нових умовинах було дуже тяжке. Усе треба було починати від початку; нове оточення, чужі люди, чужа земля.

Тоді саме багато із переселених почало шукати свого майже, своєї — часто навіть і дальшої — рідні в Америці чи Канаді, щоб тим способом виїхати з комуністичної Польщі та знайти краще життя.

З початком 70-их років аж до часу реакції Ярузельського тривало та посилювалось важливе, хоч майже незауважене українським суспільством Америки явище, а саме чисельне зростання місцевої української громади через щораз то сильніший приплив нової еміграції з Польщі. Коли подумати, скільки місця наша преса присвятила недавнім (бо у 1982 р.) утікачам у Австрії, то дивним здається, що досі мало хто зауважив факт щорічного приїзду на "вакації" до Америки великого числа українців з Польщі. Очевидно, частина з них, з тих "вакацій" ніколи не верталася.

Недавно, у 1982 р. зродилася думка нав'язати не лише особисті знайомства, але й групові контакти з найновішими емігрантами. Велика заслуга в цьому Організації Оборони Лемківщини, якій, мабуть, найбільша доля земляків з Польщі. Після кількох сходин у невеликому гурті зацікавлених, проведено 27-го березня 1982 р. в Нью-Йорку успішну зустріч нових емігрантів з Польщі та України з представниками українських установ і з громадянством Нью-Йорку. Нав'язані контакти довели до організування 5-го червня того ж самого року ще однієї зустрічі, тим разом лише молоді і студентства. Організаторкою була голова СУСТА Роксоляна Стойко-Лозинська.

Зустріч молоді була проведена в дружній атмосфері. Нав'язалися нові знайомства, дехто зустрів давніх друзів уперше після виїзду з Польщі. Місцева

молодь виявила зацікавлення проблемами молодих українців з Польщі, які розповіли їм про їхнє відчуження у польському суспільстві, про приклади дискримінації, про українське шкільництво і студентське життя.

Присутні були кілька колишніх учасників "бескидських рейдів" — вакаційних мандрів по рідній землі, Лемківщині. Розказали вони про значення цієї форми розваги, про те, як деякі з них вивчили за два тижні рідну мову, культуру та історію, — відкрили своє власне українське "я". Згадали й про труднощі, які мали ці рейди з боку польської влади.

Один з найновіших емігрантів — студент, який належав до засновників Спілки Українських Студентів Польщі, розповів про створення цього товариства у травні 1981 р., про його завдання та про зусилля студентів, щоб їхню організацію зареєструвати як повноправну організацію. Довготривалі переговори в польському Міністерстві Вищого шкільництва закінчилися безуспішно.

Що характеризує цю "третю" еміграцію, — тих що залишилися, на постійне перебування у США?

Передовсім сучасну еміграцію, еміграцію 70-80-их років творить молодь, яка здебільшого має закінчену вищу освіту, а всі — середню. Вони саме, включилися в українські установи та підприємства, які шукали молодих, фахових людей за невисоку платню, якщо порівняти її з американською. Ті молоді професійні фахівці збільшили тим самим ряди української інтелігенції у США і Канаді, а професійні українські лікарі чи інженери, збільшили кадри українських професійних людей молодими, добрими фахівцями.

Деякі з них пробують своїх сил; вони закладають власні підприємства-ресторани. Сьогодні маємо в українській дільниці міста Нью-Йорк п'ять українських ресторанів, а їхніми власниками є новоприбулі українці з Польщі.

Не малий вклад у культурне життя української громади зробила сучасна, найновіша еміграція. Любов до української пісні, та музики принесли вони з Польщі, де в гуртках УСКТ молодь має нагоду творити хори, ансамблі і т.п. Цю традицію вони продовжують на еміграції. Варто згадати такі мистецькі одиниці, як хор при відділі ООЛ в Чикаго, ансамбль "Лілея" в Канаді, (про який недавно читали ми у "Свободі") та наші оркестри: "Журавлі" з Коннектікат, чи "Хлопці зі Львова" (тепер "Беркут") з Ірвінгтону, Н.Дж.

Коли говорити про участь нової еміграції у громадському і політичному житті української громади, то характеристичним є факт, що ті молоді люди з початку стоять осторонь від українського громад-

ського життя. На це складаються різні причини, але чи не найголовнішою є їхнє негативне наставлення до різних організованих форм громадського життя. Це тому, що в Польщі організоване життя було накинене комуністичним режимом та ворожим, польським державним апаратом.

Вони стоять осторонь до того часу, доки не переконуються, що ті організації не є тоталітарними, а свободними, з демократичним способом діяння. За якісь час, коли вони побачать, що це інша, свободна форма організованого життя, вони вступають у ряди тих організацій, які їм найкраще відповідають, як Спілка Української Молоді, яка виховує їхніх дітей. Варто згадати, що великий відсоток членів юнацтва СУМ-А, це діти 3-ої еміграції. Найбільший однак відсоток новоприбулих включається в ту, найближчу їм по душі організацію — Організацію Оборони Лемківщини. Вони не тільки до цієї організації увійшли, але сьогодні часто очолюють наші відділи, як у Чикаго, Пассейку, Йонкерсі, Філядельфії чи інших.

І так щороку. Все прибуває їх більше і більше.

Українська громада в США і Канаді повинна прийняти якнайсердечніше тих нових, молодих фахівців, які здебільшого шукають свободи життя і вияву себе, а не тільки матеріального добробуту.

Тим часом їхній перший контакт з українською громадою (після приїзду до США) найчастіше буває на різних розвагових імпрезах (як забави), де дуже

часто зустрічаються з неприхильним наставленням деяких українських еміграційних "патріотів", які закидають їм незнання української мови, мішання польських слів, та тим відсувають їх від української громади. Тоді, деякі з новоприбулих відходять у чуже (звичайно польське) середовище, яке дуже радо їх приймає.

Ще до недавня, часто підсвідомо, нуртувало в деяких колах другої української еміграції переконання, що українці з Польщі, а зокрема з Лемківщини це 2-га класа українського громадянства. Спричинене це було тим, що не всі розуміли лемківську говірку, якою говорили новоприбулі, бо багато з них навіть ніколи не вживало української літературної мови.

Однак остання хвиля, яка приїжджає з Польщі, вважає себе головним чином українцями, а деякі з них навіть не знають лемківської говірки та вживають української мови, яку вони вивчили в українських школах у Польщі. Але, на жаль, багато з них її не знає, бо не мали щастя чи можливості вчитися в українських школах. З допомогою прийшов Український Вільний Університет у Мюнхені, який створив для нових українських емігрантів з Польщі курс навчання української літературної мови.

В загальному вважаю, що ці нові емігранти, це молодий, фаховий та позитивний елемент.

Я вірю, що скоріше чи пізніше, вони працюватимуть на українській громадській ниві.

*****

ЗНОВ РІК МИНУВ

Знов рік минув. Знов крок один вперед
ступило всім нам дороге діло,
і хоть збільшився людовладців гнет,
ми дальший крок підем робити сміло,
і як гора не спинить вихру лет,
не спинить тьма, щоб світло не зоріло,
так гнет, насилля, ані самоволя
бійців за волю не зжене із поля.

Знов рік минув! При вході в рік новий
погляньмо взад, на те, що ми пробули,
згадаймо браття, кожний крок кривий
всі помилки, що важко промайнули,
і кожний удар нещастя громовий,
і сли з нещастя пробутих ми здобули
на дальшу путь собі живу науку,
то в них найдем будущих вдач поруку.

Злічим і кожний луч нового світла,
що прояснив нам розум в рік оцей!
І кожна в нім хвилина, що огріта
сердечною любов'ю до людей,
і кожне слово братнього завіта,
і чесне діло, й ясний взгляд очей —
це скарб живий! Щаслив, хто в жизні
багато цього скарбу успів здобути!

Злічим, брати, і тих борців за волю,
що цей рік в бою правім полягли,
вшануймо пам'ять їх святів сльозою
і на політій кров'ю їх землі,
за їх слідом, за провіднов звіздою
ідім туди, куди вони ішли;
хоть прийшлий рік і нам таку ж долю
зготовить, сміло йдім в війні за волю!

ІВАН ФРАНКО

Сумна доля мого рідного села на Лемківщині

Мале село Долина розташоване між мальовничими гористими лісами в трикутнику двох рік. З полудня пливе річка Ослава, яка біля Долини з одного боку та Заслав'я з другого впливає до Сяну, оточуючи Долину. Воно розташувалося в глибокій долині, трохи під горбок. Наче на відлюдді, його можна бачити тільки з північно-західного боку, від ріки Сяну. З півдня гористий терен заслоняв його. З заходу стояли хвилясті гори вкриті густим лісом, до якого тулилось село. По той бік Сяну вузьким пасмом тягнулись понад лісами села Вільхівці, Завадка і Буківці.

Тихій спокійній Долині буйна підкарпатська природа надавала особливої краси. Гористі буйні ліси хвилею тягнулись далеко на схід, над якими після дощу піднімалася пара і творила туман, який закривав шпигли дерев. На східньо-полудневому боці генген понад лісами височіла гора Солонів, яка впродовж цілого року була вкрита снігом. На південь, далеко понад селами Новим і Старим Загір'ям, на горі під темним лісом на відлюдді таємничо стирчали мури кляштору, зруйнованого австрійською владою, тому, що начебто в ньому управляли чорнокишки.

В тому зруйнованому кляшторі було на що подивитись. Широкі мури поросли соснами, але малюнки на стінах виглядали як свіжо помальовані. Була студня. Кинувши до неї камінь, не було чути, як він доторкнувся дна. Були лябіринти підземних коридорів. Один з них тягнувся попід двома річками аж до села Залуж. На північному заході над рікою Сян красувалося повітове містечко Сянік, столиця Лемківщини.

Долина бере свій початок з часів панщини, коли під лісом на досить високій горі польський шляхтич побудував гарний, одноповерховий з балконами та шпичастими вежами палац. Оточив палац великим парком з садами, в якому були рибні ставки. Парк був обсаджений акаціями, липами аж до головної дороги, званої гостинцем. Сам палац тону в черехах, бузках та густих кущах, в яких гніздилися солов'ї, що своїм співом і спати не давали. В'їзд до палацу провадив через високу залізну браму з двома стовпами, пов'язаними луком.

Поблизу палацу на горбку стояла церквіця. Не знати, хто її побудував, але в захристії була крипта начебто першого дідича села. Навколо церкви був колись цвинтар, на якому вже не ховали і вже й сліду по ньому не було.

В долині за малою річечкою розкинулись садиби панщизняних селян, яких пан привіз з собою коли спровадився жити до новозбудованого палацу.

По скасуванні панщини кожна родина отримала 12 моргів землі. Решта щокращої землі й ліси лишилися панськими. Так народилось вільне від панщини село Долина. В ті часи начислювало 20 хат, а до Другої світової війни було вже 69. На волі мешканцям села життя стало кращим. Землі поки що було достатньо, заробітної праці було доволі, бо до повітового міста Сянока не було залізничної лінії, і всі товари, які поїздом прибували на станцію Загір'я, навколишні селяни фірами довозили до Сянока.

В ті часи ріка Сян була багатоводна і деревину з околишніх лісів тратвами доставляли по ній на місце призначення. Ріка була багата на рибу. За Австрії рибу в Сяні вільно було ловити кожному. Господині сушили її на піст та на зиму. Мешканці села були чесні, релігійні і щирі українці. Село повільно розросталося, незабаром в ньому збудували чотирікласову школу. Скелю, яка відгороджувала Загір'я від Сянока, прорубано і проложено залізничу лінію попри Долину до Сянока. Розказував дід, що першим поїздом з Загір'я до Сянока їхав сам цісар Франц Йосиф.

Хоча життя селян не було погане, чимало, особливо то багатосімейних родин, емігрувало переважно до Америки. Гірко було тим хлопцям, котрих покликано до австрійського війська. Розказував дід, який п'ять літ без жодного дня відпустки служив у війську під час Австрійсько-Турецької війни, як змущалися над жовнірами, — били, тримали в голоді за те, що не розуміли німецької мови і не знали, що від них вимагають. Розказував, як раз з іншими лемками новообранцями прибули до Відня: "Усі ми в ходаках, в білих полотняних штанах, сорочка поясом перепасана. Люди сміялися з нас. Але як ми заспівали, то аж мури затряслися, тоді перестали сміятися.

Життя села плило без особливих змін. Перша світова війна 1914 р. не наробила великої шкоди, бо село лежало на узбіччі, далеко від головних шляхів. В селі стояло австрійське військо. А коли відступило прибуло військо московського царя. Ходили по хатах, забирали харчі й пашу для коней.

В селі вибух тиф. В хаті діда Степана вся родина похворіла; сам дід, вдова по сину Мар'яна, її діти. Тільки одна чотирилітня Кася не захворіла, хоча цілими днями і ночами сиділа і спала біля хворої на

тиф мами. Вода у відрі замерзла, з шибок сиплеться сніг, по кутках у хаті сніг і до половини стін іней.

Кася лежить біля мами, їй тепло. Мама хвора, однак, часто співає і каже їй співати: "Співай Касю, співай" і сама наспівує: "Не ганюся, не хвалюся, булам така, як лялюся, гоя, гоя я, головонько бідна ж я". Кася знає напам'ять усю пісню, та її хочеться плакати, а не співати. Вона вже не може чути, як брат Михайло на ліжку біля печі так жалісно плаче і жаліється, "ой голова, голова моя". Другий брат Йосип лежить тихенько. Найстаршій сестрі Гані 12 літ, то вона старається щось робити в хаті. Часами стрийко принесе щось їсти, то тоді Ганя на всіх ділить. Тільки не може зрозуміти, чому мама не хоче їсти.

Мама померла на саме Різдво 7-го січня 1918 р. Її чорна домовина стояла серед хати на долівці. Не стало мами, не стало тепла для малої Касі. А з якогось часу дівчинці стали снитися чи може ввижатися чарівні візії. Як тільки стемніє, перед її уявою випливали картини безкрайньо розбурханого моря, на якому колихалися човни і так близько підпливали, що якби простягнула руку, могла б доторкнутися води. А потім з'являлися багато вінків, найбільше блакитних незабудьків, які в повітрі пливли, легко гойдаючись. А Кася лежала тихенько, щоб їх не сполохати, вже і їсти не хотіла, тільки щодня чекала вечора, щоб пірнути в свій зачарований світ, про який нікому ні словом не сказала.

Життя в селі під польською владою

Під час війни дідич вибрався з села а решту землі продав селянам Долини і Загутиня. Зостався палац, парк і вирубаний ліс. Доглядав це все лісничий. Після воєнної хуртовини, голоду і тифу село повільно відроджувалося. Селяни взялися направляти поломані та попалені будівлі, шутрували приватні та громадські дороги села. Вичищено замулену річку, що плила через село. Господині, особливо, дівчата плекали гарні грядки з квітами. Знову біля хат сміялись біленькі нарциси, пахучі фіялки, чи пихаті айстри.

В селі жили все українці, крім однієї польської родини. Було декілька мішаних подруж, — жонатих ще за Австрії з польками, але всі вони говорили українською мовою. Була одна жидівська родина, яка держала харчову крамницю. В пізнішому часі громада заложила кооперативу. Декілька років після війни, поки поляки не закріпили свою владу, можна ще було одержати якусь працю, та з бігом часу все поступово погіршувалися.

Краще було тим, що ще за Австрії стали на працю, переважно на коліях, в додатку мали ще й господарство, мали змогу жити краще, посилати дітей до вищої школи в Сяноку. Це була провідна верства у селі. Діти в школах не польщилися, а навпаки, ставали свідомі і щирі українці. Та ніхто з них після матури не одержив праці. Горе було тим, котрі мали малу господарку, чисельну родину, де від "НАШЕ ЖИТТЯ", ГРУДЕНЬ 1986

Різдва не було хліба, а від Великодня картоплі. Не було що їсти, чим палити, чим світити, чим солити. Не було за що купити, ні за що продати і не було праці, щоб щось заробити. А саме в цей час, як на глум, по селі ходили двоє польських панів і записували людей в шляхту. Прийшли вони і до діда. Питаються, як він пишеться. Дід каже: — Ковалевич, "O, pan może pisać się Kowalewski, będzie pan szlachcicem". Дід стукнув палицею об землю: "Яким родився, таким вмирати буду!" Пани пішли і більше в цій справі не приходили.

За Австрії, хто мав бажання емігрувати, купував "шиф карту" і їхав до Америки чи Канади. За Польщі дорога на еміграцію була вже замкнена. Люди відходили, але в засвіті.

Жили в селі всі потрібні в господарстві ремісники: столярі, слюсарі, шевці, теслі, — самі дахівку робили, ткали полотно. Був один годинникар, був і свій ветеринар. Сам навчився писати та читати, виписав ветеринарну книжку і з неї навчився практикувати. Був добрий і мудрий, що знав сам, ділився з другими. У кого захворіла скотина, ніколи не відмовляв ні вдень, ні вночі. Громада часто вибирала його солтисом.

Чим займалася і як вела життя молодь села

Глянувши на ті пройдені роки, слід молодим дати найкращу оцінку за їх щирю, жертвену працю для добра громади, для України. Не раз голодні, в полотняній сорочці, без взуття, а з такою охотою та запалом працювали на громадській ниві! В селі побудували нову школу для дітей, а в старій школі велася освітня праця для дорослих. Вся праця велася під проводом братства і сестрицтва Св. Покрови. Була в селі гарна духовна оркестра, аматорський драматичний гурток.

Влаштувано вистави, прийняття, такі як: проскурка, свячене. В літні дні відбувалися фестини, часами в панському парку, а іноді в гайку над Сяном.

Коли кінчалася праця в полі, тоді починалася підготовка до театральних вистав. Після показу їх у своєму селі ладовано декорації на віз чи сани в зимі, і їхали по ближчих селах. Зароблені гроші віддавали на добродійні цілі, для Рідної Школи, тощо. Відновлено церкву всередині і знадвору. Навкруг обсаджено липами. Вона виглядала привабливо, була гордістю молодих. Щосуботи, як заходило сонце, лунав голос дзвону по селу і полях, сповіщав людям, що неділя заходить. Люди поспішали додому, вже не випадало в полі робити.

До громадської праці охоче йшли молоді хлопці і дівчата, раділи, якщо мали змогу деклямувати чи виступати у виставі. Брали в бібліотеці книжки, цікавилися всім.

Пригадується зворушлива сценка: хлопець літ 12-ти, босий, у порваних штанцятах, в легкій блюзочці, хоч була глибока осінь, аж приморозки, несе книжку, "Історія України". Питаю: "Ти вже прочитав?" — "О, так! Тільки вона така сумна".

Традиції села

Кожне свято несло свій чар з особливою щирістю готувалися до Різдвяних Свят. Господині обмінювалися дарами землі, хто чим був багатий, ділився з тим, хто цього не мав. Зрана Свят-Вечора і на Різдво а відтак на Новий Рік малі хлопці бігали по хатах з "віншуванням". Бідненькі, так боялися, щоб не проспати, бо це був їх єдиний заробіток у році.

Дванадцять страв приготувляли господині на Свят-Вечір. Перше вечерю діставала худоба. Господині на білім обруску несли в стайню струцлю з часником і нею обділяли худобу. Відтак господар вносив до хати сіно, клав на стіл, а пшеничний сніпок до кутка, а ще більший околот житньої соломи на долівку. Така була радість для дітей.

По Свят-Вечорі дівчата хапали ложки, вибігали на подвір'я і голосно ними калатали, наслухуючи, в котрій стороні села собака відозветься, звідти милий прийде. Одні хлопці ходили з зорею попід вікнами колядувати, другі сходилися до хати якоїсь з дівчат на гулянки. На солomé під ялинкою лускали горіхи, співали колядок, а на досвітки йшли разом до церкви, аж на друге село добрих кілька кілометрів.

Впродовж трьох днів свят колядували по хатах. Приходили з інших сіл з вертепом, часами дуже вдалим. А молоді з нашого села перевдягалися як хто зумів, створювали такий собі похідний масковий баль з музикою і ходили й до сусідніх сіл, їх радо вітали в кожній хаті.

На третій день свят солому виносили з хати, але перше крутили перевесла і обв'язували ними кожну деревину в саду. На Маланчин вечір від дванадцятої години ночі хлопці ходили з музикою попід вікна кожної хати, де жила дівчина, щоб побажати їй Нового Року.

Кожне свято мало свою відмінність. На Великодні Свята, — такий радісний день, готувалися детально. Хати робилися вибілені всередині, а знадвору вимиті, городи позамітані, грядки на квіти під вікнами майстерно прибрані, — на них уже пишались весняні квіти, бо свячену паску треба нести до чистенької хати.

У Велику П'ятницю хлопці з калатальцями ходили навколо церкви на знак жалоби. Посвячення пасок на майдані біля церкви відбувалось увечері в суботу після Воскресної Утрени під звуки дзвону і стрільби з моздрів. Це старші хлопці впродовж усього посту старалися придбати потрібні їм до цього речі, щоб наробити якнайбільше гуку.

У цей вечір всі йшли до церкви. Хат не замикали, бо в цей вечір померлі до своїх хат поверталися (було таке повір'я). У Великодній день молодь цілий день дзвонила. Для дівчат Великодні Свята були свого роду показом моди. Кожна старалася придбати нову суконку. В таємниці тримали її колір і як саме буде пошита, а як ще до того мати нові черевики, то ще краще. Другий і третій день свят, так званий поливаний день. Хлопці поливали дівчат водою, мали до

цього спеціально роблені сикавки. Дівчата ховалися. Веселого крику було на ціле село! Це тривало від полудня до вечору.

На третій день свят після Богослуження в церкві, процесія йшла через село на цвинтар, наче відправляли померлих гостей на місце спочинку. Господині сумували, бо це вже був початок переднівків. Не одна вже мусіла перед дітьми замкнути шматок паски, трохи сала чи ковбаси, щоб було що дати родині на Провідну Неділю.

На Зелені Свята хати всередині і знадвору тонули в галуззях липи чи явору. В хаті ставало напівтемно, бо вікна, двері, стіни, стріхи, все вкрите було в зелені, пахло зіллям, розстеленим на долівці.

Люди були вірні традиціям своїх предків. Та чи не найбільш традиційно проходило свято Івана Купали 21-го червня. Село поверталось майже до поганських часів. В цей день кожний мешканець села мав свою ролю до відігнання. Дівчата вдосвіта бігли в сади вмиватися рососою для краси, щоб бути чистою як роса. Господині раненько крушили свячене зілля на вогні в горщику і, шелочучи щось собі під носом, обкурювали хати, а найбільше стайні з худобою. Під поріг стайні клали коси і колодки, щоб через них переступала худоба, йдучи на пасовисько. Це від чарівниць. Колодка замкне вим'я, а коса зітне чарівницю. Під ніяким оглядом не можна в цей день йти щось позичати, особливо вечером, по заході сонця. Хлопці весь день возили сухий хмиз з лісу на пасовисько біля села, де по заході сонця буде горіти собітка.

Господарі йшли до лісу, брали галузки вільхи та липи, відтак обходили свої поля, затикаючи в них ці галузки. Це від тучі і граду, щоб вони минали поля, а йшли на ліси. По заході сонця вся молодь і старші збирались біля собітки, на якій високо повівав прапор. Під звуки музики підпалювано собітку, музика весело грала, хлопці і дівчата співали і танцювали круг неї, поки вона горіла. Коли догоряла, хлопці починали перегони, — хто перший через огонь перебіжить на босо. Вкінці кожний брав догоряючу голівню і кружляючи нею, щоб не погасла, біг з нею на поле з капустою. (Це від гусениць.)

Важливе в собітці було, щоб хмиз був сухий, а стрижень, на якому повівав прапор, був мокрий і такий високий, щоб огонь не торкнув прапора.

Аж неймовірно тепер слухати, як мало потрібно було бідним простим людям до втіхи та радості життя. Про якусь нудьгу ніхто не чув і не згадував. Старалися жити як могли, втішаючись життям простим і щирим. Оплакували разом кожний похорон, втішалися спільно кожним весіллям.

Першим обов'язком дівчат було дбати про прикрасу церкви. Цілий великодний піст робили квіти до неї. Їх обов'язком було прибирати церкву в свіжі квіти, коли в церкві відбувалось Богослуження. (третя неділя). Це робили переважно дівчата до 20 літ, так що згодом інші дівчата перебирали це заняття. Але вишивані прикраси вишивали спільно всі.

В довгі осінні вечори справляли вечорниці. Найбільше веселости було на Андрія. Хлопцям у цей день вступ до хати, де збиралися дівчата, був заборонений. Двері замикалися, вікна завішувалися. Від полудня до пізної ночі йшла ворожба на всі лади. Лили гарячий віск на зимну воду, а потім, як був вилитий, стежили, яку тінь він показував на стіні. Молоди на жорнах лівою рукою наліво, і це борошно місили лівою рукою, а з тіста кожна робила так звану бобальку, закручуючи в середину карточку з ім'ям вимріяного хлопця, — потім усі водночас, кидали в киплячу воду і нетерпеливо чекали, чия перша наверх підніметься (кожна свою позначила). Таких і багато інших ворожб проведено дівчатами за цей

день. А хлопці любили піти дівчатам наперекір. За звичаєм, — одного такого вечора дівчата замкнули kota в коморі на цілий день, щоб добре виголодався, потім наварили галушок, добре посмачили, щоб пахли, і кожна свою галушку рівненько біля стола поклала для kota. Поставили його біля порога і чекають, чию галушку кіт першу з'їсть. А кіт стоїть і не ворухнеться. Дівчата запрошують, нічо не помагає. Вкінці стали підпихати kota, а кіт з'їжився, напнувся і почав відгризатися, рушив з місця, та не до галушок, а до свого леговища під піч. А хлопці в сінях сміються в кулак. Вони через горище дісталися до kota, його так нагодували, що йому вже галушки були немилі.

Далі буде

*****

КОНКУРС СФУЖО ІМ. МАРУСІ БЕК

Ч. 20

з нагоди 1000-ліття християнства в Україні

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій проголошує Конкурс на твір "ПІСНЯ-ГІМН" для відзначення Великого Ювілею 1000-ліття Християнства в Україні.

Вимоги Конкурсу:

- 1.) Бажано, щоб зміст відзеркалював велич Київської Держави часів кн. Володимира Великого, Хрищення України та духове піднесення всіх українців з нагоди святкувань цього Великого Ювілею.
- 2.) Бажано, щоб мелодія до пісні-гімну мала молитовний характер, але була радісна, бадьора та музично не заскладна, щоб могли її виконувати не тільки хори, а й ціла громада та шкільна дітвора.
- 3.) Композитор може написати музику до існуючих вже слів, або замовити слова, співпрацюючи із сучасним поетом чи поетесою.
- 4.) Твір — для одного голосу, або хору, "а капелла", або в супроводі інструмента (-ів).

Нагороди: Перша — 700.00 — канадських доларів

Друга — 400.00 — канадських доларів

Закриття Конкурсу 31-го серпня 1987 року.

Нагороджені твори будуть видані та розповсюджені.

Учасники Конкурсу мають прислати три копії свого твору під псевдонімом, разом із справжнім ім'ям поета та композитора в запечатаному коверті.

Членами журі Конкурсу є: д-р Олександра Копач
маестро Володимир Колесник
проф. Юрій Оранський

Учасників Конкурсу просимо писати на адресу:

**КОНКУРС ПІСНЯ-ГІМН
50 DELAWARE AVE.
TORONTO, ONT.M6H 2S7
CANADA**

Вісті з Централі

До Канцелярії СУА завітали 24-го листопада 1986 р. членки 18-го Відділу з Пассейку, Н.Дж. Вони передали через голову СУА І. Рожанковську чек з імпрези, в сумі 2,500 дол. на Український Музей в Нью-Йорку.

Зліва: Оксана Кордуба (заст. голови відділу), Іванна Рожанковська, Марія Кукуруза (голова), Ганя Татаренко (член програмового комітету).

L to r: Oksana Korduba, I. Rozankowsky, Maria Kukurusz, Hania Tatarenko

Екзекутива СУА передала *United States Government Commission on the Ukraine Famine* матеріали і документи з архіву СУА, що вказують, які заходи робив Союз Українок Америки, щоб дати допомогу голодуючій Україні, а також інформувати світ про трагедію українського народу. Згадані документи наświetлюють тодішню політичну ситуацію в Америці та байдужу, а то й негативну настанову американських державних кіл, преси та інших впливових чинників до голоду в Україні.

Директор Комісії д-р Джеймс Мейс повідомив Екзекутиву, що Комісія надіється приготувати декілька томів документацій до свого кінцевого звідомлення і до цього включити цілий ряд надісланих матеріалів СУА.

ОБІЖНИКИ:

- Згідно з рішенням Головної Управи СУА, окремим обіжником від 11-го листопада 1986 р. Екзекутива СУА повідомила відділи, що право голосу на Конвенції матимуть делегатки тих відділів, які викажуть за 1986 рік 100 відсоткову передплату "Нашого Життя". Висловлено було прохання до голів відділів, щоб вони допилювали тієї важливої справи, щоб дати змогу кожному відділові вислати на Конвенцію управнених до голосування делегаток. Дано признание всім тим відділам, які вплатили повну передплату за 1985 рік. Їхню добру волю та зрозуміння потреб організації візьме до уваги Комісія відзначень.

- Відділи СУА одержали обіжник від 28-го листопада 1986 р. в справі річних звітів, до якого було залучено один примірник формуляра звіту разом із прилогами. В обіжнику вияснено, що в цьому році відділи повинні зробити з виповнених формулярів дві фотокопії, з яких одну залишити в своєму архіві,

другу передати до Окружної Управи, а виповнений оригінал разом із прилогами переслати до Канцелярії СУА. Відділи далекого віддалення повинні зробити одну фотокопію з виповненого формуляра і прилог, копію залишити в архіві відділу, а виповнені оригінали вислати до Канцелярії СУА.

- В обіжнику підкреслено конечність своєчасного звітування і стверджено, що в минулому, 1985 році не одержано звітів від наступних відділів:

3, 9, 44, 52, 54, 58, 94, 96, 107, 110, 112, і 114-го. Касових звітів не надіслали відділи: 27, 36, 37, 116, і 118-ий.

Адресарів управи відділу не прислали: 2, 16, 18, 34, 37, 49, 59, 80 і 103-ий відділи.

Списка членів не одержано від відділів: 16, 24, 29, 74 і 116-го.

• РЕЧЕНЕЦЬ НАДІСЛАННЯ ЗВІТНИХ ЛИСТКІВ Є 31-го січня 1987 р.

- Заступниця голови СУА для справ культури, Лідія Гладка обіжником від 10-го грудня 1986 р. звернулася до відділів СУА в справі відмічення в місяці березні вкладу жінки в історію і культуру народу. З огляду на недалеке святкування 1,000-ліття Християнства в Україні запропонувала, щоб у березні 1987 р. відділи відмітили св. Ольгу, княгиню Руси-України. До обіжника долучила список матеріалів, які можуть відділи набути в Канцелярії СУА.

Подаємо доповнений склад Конвенційного Комітету XXI Конвенції СУА: Дарія Городиська — голова, Марія Течер — заступниця голови і скарбник, Ірина Кашубинська — заступниця голови (відповідає за Сокальську виставку), Олена Мартинюк — секретарка, Тетяна Сілецька — голова округи (екс офіціо).

Адміністраційна комісія: Марія Течер — голова, Дженні Бокар, Ірина Свистун — члени. **Рєєстраційна комісія:** Анна Тарнавська — голова, Надія Дейчаківська, Віра Бойс, Іванна Шкарупа, Лариса Музичка, Оксана Пакуш — члени. **Бєнкєтова комісія:** Дарія Басалик — голова, Мирослава Голубець, Ок-

сана Баслядинська, Люба Дармохвал, Рома Вирста — члени. **Програмова комісія:** Неоніля Винярська — голова, Ольга Демянчук, Лідія Вирста, Віра Капустянська, Дарія Кульчицька — члени. **Прєсова комісія:** Мирослава Грабець — голова, Марія Грушкевич, Тєтяна Космос (англомовна).

Діти з кол. Св. Ольги в Прудєнтополісі прислали реферєнтіці Л. Черник подяку союзнянкам за вислані касєтки "Слухайте й співайте".

Сердечно дякуємо для членів
Союзу Українок Америки за касєтки
"Слухайте й співайте" тєски для дітей
і вєлади.
Антонина Шварц Марія Анис Євєнєна.
Сєлєтєи Сєрєйєвє. Вєрєнїєка Кимєр
Морлієи Вєрєк.
С. Іванна Вєдєнєк. С.К.С.А.
є Марїєя Дєвєтєк.
Лєтїєя Зєрєдєнєтєка
Сєнєтєра Антонїєна (Марїєя) Мєкєнєч С.К.С.А.
Дїєрєя Пєдєсєтєк
Єдїєсєвїєнєка Кємєнє.
Є. Сєлєєя Антонїєя
Вїєнєя Рєдїєнєя Крєїєнєчєр
Сїєрєя Пєкєр
Лєтїєя Пєдєтєєя
Марїєя Сєрєдєтїєк
Кєлєєя Дєвїєтє.

****

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ ПРЕЗИДЕНТА

*The President and Mrs. Reagan
extend to you their warmest wishes
for a joyous holiday season
and a happy new year.*

1986

Від прєзидєнта США Р. Рєганє та його дружини Нєнсі нєспїєлє картєка з рїздвєяним прївїєтєм
Єкзєкутїєї СУА
Christmas greetings from President R. Reagan and his wife Nancy sent to the UNWLA Executive Board.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXVIII ПІК ВИДАННЯ

ВІДБУЛИСЯ РІЧНІ НАРАДИ УПРАВИ СФУЖО В ТОРОНТІ

Аналіза переведеної праці унапрямує майбутню діяльність організації. З цією метою Управа СФУЖО відбула річні наради від 24 до 26 жовтня 1986 р.

Загальні сесії Управи СФУЖО попередила нарада Фінансових Комісій СФУЖО 24 жовтня ц.р. о 6:30 год. увечорі, в залі Суспільної Служби Українців Канади. Народою провела Ірина Вжесневська, заст. фінансового секретаря. Привіти виголосили: почесна голова СФУЖО Степанія Савчук, голова СФУЖО д-р М. Квітковська і фін. секретар Д. Бойдунік.

Звіт з праці фінансових комісій СФУЖО подала І. Вжесневська. Вона навітлила акцій фінансового сектора, які було досягнуто при дружній співпраці складових Організацій СФУЖО, зокрема успіх акції "Березень — Місяць СФУЖО 1986", що на неї щедро відповіло українське громадянство й українські економічні установи, прихильники СФУЖО. Вплив мало також і поширення видань СФУЖО, що є не тільки фінансовою основою для праці СФУЖО, але і пропагандивною дією для загальноукраїнських справ, зокрема у підготовці величких святкувань 1000-ліття християнства в Україні. І. Вжесневська подала плян праці на 1987 р.

По дискусії постановлено поновити видання СФУЖО, а це: дитячий екслібрис, що вже розійшовся 20-тисячним тиражем і відзначку кн. Ольги, якої 10-тисячне видання на вичерпанні. Тепер колюпортується наступне видання СФУЖО, це листівка з постаттю кн. Ольги, праця мисткині Лідії Палій.

І. Вжесневська представила присутнім афішу для акції "Березень — Місяць СФУЖО 1987", у виконанні мисткині Галини Мазепи з Венесуелі та вручила його голові СФУЖО.

Вичерпавши програму наради, Фін. Комісія СФУЖО Канади прийняла гостей перекускою.

Наради управи СФУЖО

25 жовтня 1986 р. ранком, річні наради Управи СФУЖО відкрила голова д-р М. Квітковська, привітала присутніх 40 членів Управи і представниць складових організацій з терену Америки: Союзу Українок Америки, Українського Золотого Хреста, Об'єднання Українських Православних Сестрицтв, Організації Жінок Оборони Чотирьох Свобід

України; з Канади: Ліги Українських Католицьких Жінок Канади, Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб, Організації Жінок Ліги Визволення України, зокрема привітала прибулих з Європи: голову Об'єднання Українських Жінок Німеччини Ольгу Штайнер і секретаря Ірину Яримович, голову Організації Українських Жінок Великої Британії Богданну Крушельницьку і секретаря Любу Фостун.

Учасниці нарад одержали друковані звіти членів Екзекутиви і референток СФУЖО. Голова у своєму слові подала загальний огляд праці Екзекутиви СФУЖО за 1986 р. Вона зосередила увагу на зовнішніх зв'язках та участі в Конференції Міжнародної Жіночої Ради в Лондоні, Англія (22.IV—2.V.86). У ній взяла участь голова СФУЖО д-р М. Квітковська, реф. народного мистецтва Н. Даниленко і член цієї комісії Лідія Кий, три делегатки США: І. Рожанковська, д-р Марта Хомяк-Богачевська й І. Куровицька та Анна Холод, голова Союзу Українок Канади. Під час семінарів голова СФУЖО інформувала про працю СФУЖО і складових організацій, зокрема в країнах Південної Америки; в розмовах з різними делегатками подавала інформації про нуклеарну трагедію українського народу в Чорнобилі; про підготовку до величких святкувань 1000-ліття християнства в Україні українцями в вільному світі, бо в Україні такі святкування заборонені московським окупантом; співрозмовникам вручала відзначку кн. Ольги. Голова розмовляла з прем'єр міністром Англії М. Тачер, вручила їй відзначку кн. Ольги. В часі перебування в Англії голова відвідала складові організації і склала візиту владикам обидвох Українських Церков.

У конференції Світової Ради Матерів (МММ) брала участь заступниця голови СФУЖО, заст. голови СРМ та її представниця до Об'єднаних Націй в Нью-Йорку Олена Процюк. Вона на конференції внесла резолюцію в справі нуклеарної катастрофи в Чорнобилі. Резолюцію прийнято. У цій конференції також брали участь заст. голови СФУЖО на Європу і голова СУФранції Марія Митрович й інж. Катерина Штуль член Управи СРМ у Парижі.

У конференції Генеральної Федерації Жіночих Клубів Америки в Сінсінаті, США, від 1-го до 6-го червня 1986 р. участь взяли: голова СФУЖО д-р М. Квітковська, член Комісії Зв'язків СФУЖО І. Куровицька і голова Українського Золотого Хреста Н. Іва-

нів. Під час входу делегатів, різних народів, на залю конференції, були внесені їхні прапори, між ними і український національний прапор.

Голова СФУЖО у своєму слові на конференції подала інформації про працю 22 складових організацій СФУЖО на 5-ти континентах. Вона також виявила турботу СФУЖО і української спільноти в діяспорі в справі жажливої, сучасної трагедії українського народу і наслідки для майбутніх поколінь з причини нуклеарного вибуху в Україні.

У справі катастрофи в Чорнобилі О. Процюк і І. Куровицька в Нью-Йорку, а Н. Маланчук і Г. Мазуренко в Торонті, вислали від СФУЖО телеграми й листи (поодиноких членів уряду тих країн і світових організацій), до урядів Америки, Англії, Німеччини й Канади). Від них одержано відповіді з висловами жалю, що неможливо подати рятувкової акції, бо їх ССРСР не приймає. З канцелярії СФУЖО вислано звернення і заклик до акції в справі катастрофи до складових організацій та української преси в діяспорі.

Голова подала інформації про видавничу діяльність СФУЖО, а це: збірник про Олену Залізняка, та переклад англійською мовою праці І. Книш про Марію Башкірциву. Інформувала також про кварталник СФУЖО "Українка в світі" й англомовне число. З'ясувала співпрацю з Президією СКВУ; склала подяку членам Управи і складовим організаціям за дружню співпрацю в 1986 р.

Референтка народнього мистецтва Н. Даниленко при співпраці комісії, зокрема ред. Л. Бурачинської працює над двомовним виданням книжки про народні одяги різних частин України з відповідними ілюстраціями.

Касовий звіт подала скарбничка Ярослава Шеремета, а звіт Контрольної комісії Варка Муха. Після дискусії, звіти прийнято.

Референтки СФУЖО подали плян праці на 1987 р.: Н. Даниленко — народнього мистецтва, О. Соколик — виховна, А.М. Баран — організаційна, Я. Зорич — пресова і редактор "Українки в світі". І. Вжесневська — заст. фін. секретаря подала проєкт бюджету СФУЖО на 1987 р. і окремих проєкт на кошти

V-го Конгресу СФУЖО в 1987 р. Після дискусії пляни праці прийнято.

І. Вжесневська також представила кілька проєктів емблеми СФУЖО у виконанні маєстра М. Левицького. Один проєкт вибрано для виготовлення емблеми.

Учасниць нарад Управи СФУЖО особисто вітали: Всеч. о. декан Д. Паньків, настоятель церкви св.о. Миколая, бо в церковній залі відбувалися наради, представниця Союзу Українок Канади Юлія Головата і голова відділу КУК в Торонті інж. Я. Соколик.

Голова Статутової Комісії СФУЖО І. Рожанковська прочитала вислід письмового голосування складових організацій над запропонованими змінами статуту.

Згідно зі статутом, під час нарад Управи СФУЖО, перше своє засідання відбула Номінаційна Комісія для підготовки V-го Конгресу СФУЖО. Окремі засідання відбули: статутова комісія і комісія постанов.

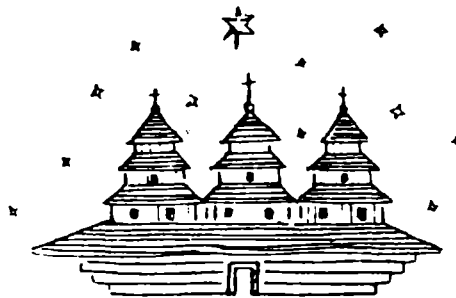
В неділю, після Літургії продовжувано наради. Головною справою був V-ий Конгрес СФУЖО. Проєкт програми реферувала заст. голови СФУЖО Олександра Ковальська. Вона подала кілька тем доповідей, панелі, до проблем українського зорганізованого жіноцтва, української родини і 1000-ліття християнства України, і подала проєкт гасла Конгресу. Після довшої дискусії, над поданими справами, головою комітету підготовки V-го Конгресу СФУЖО обрано О. Ковальську й прийнято постанову, що *V-ий Конгрес СФУЖО відбудеться від 26 до 29 листопада 1987 р. в Торонті.*

Продискутовано видання конгресової книги. Голови складових організацій СФУЖО подали інформаційні звіти з організаційної праці в 1986 р.

Голова комісії постанов А.М. Баран прочитала проєкт постанов, їх прийнято. Постановлено вислати привіт І. Дем'янюкові, та листи до президента Коста Ріки й адвоката Б. Козія в його обороні.

В різному були порушені ще організаційні й статутіві справи. Наради пройшли задовільно в атмосфері дружніх взаємин.

Екзекутива СФУЖО

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

---

VOL. XLIII

DECEMBER 1986

Editor: Marta Baczyński

A SMALL ACT OF CHARITY

Tanya pushed her way through the early morning crowd already assailing the department store. Small wonder, she thought to herself. All these people are just as lazy as me, leaving everything for the last minute. Procrastinate, procrastinate, procrastinate, and the bottom line is that work, responsibilities and everything else just piles up until one wants to scream.

Inside the store, Tanya had to stop, almost shocked momentarily by the splendor and magnificence of the Christmas decorations which graced the high ceilings, walls and counters of the main floor. If one wasn't so hurried, so nervous, so uptight, one might just enjoy this tinsely show, she mused. Setting herself to the task at hand, Tanya dismissed the spirit of the season and proceeded to the men's department, which was toward the rear of the store.

She was of average height with short brown hair which lay in protective curls around her head. Her age would be difficult to pinpoint — she was not a young woman, nor was she at that stage of life where the tribulations of existence are reflected in the face; perhaps in her thirties or early forties. Judging by the spring in her step and the way she carried herself, her figure was in good shape. All in all an average woman, who in a throng of people could be distinguished only by her lively, expressive eyes.

The men's department was in shambles. Shirts, sweaters, ties, scarves were indiscriminately pulled at by the greedy hands of enthusiastic shoppers, eager for that special bargain. During normal times, store personnel would never have permitted such chaos, but three days before Christmas can hardly be considered "normal times". Actually, by now everyone was completely exhausted with this shopping mania, and the store clerks stood dully on the sidelines.

Tanya was at a loss. Should she get John a tie or a shirt. He really was not her favorite person under any circumstances, but being her sister's husband, well, he was part of the family. Christmas giving was such a pain, especially when you had to buy things for people you really didn't care for. But, tradition is tradition and swallowing her resentment, Tanya pushed her way toward a group of shelves holding striped shirts.

"Size sixteen, another sixteen, don't they have any fifteens," she grumbled, pulling out one shirt after another. Out of the corner of her eye she registered a person at her elbow who stood absolutely still - an oddity in this madhouse. Tanya looked up and confronted an elderly man, who was looking at his bleeding finger.

"Oh my, you cut yourself," said Tanya. The man grimaced and made a motion as if to search for something to wipe the blood with. "Here," quickly spoke Tanya, and reaching into her coat pocket, produced a yellow tissue. "Its clean, just crumpled," she told the man.

"Thanks, thanks a lot," replied the man, "It's really nothing, it's from these pins that stick out in the shirts. People handle them so much that everything falls apart."

"Are you badly hurt?" A woman stuck her head in between Tanya and the man. She was heavy set and had a greasy, pudgy face. Her eyes darted from Tanya to the man to the tissue wrapped finger.

"This lady helped me.." the man started to explain. The fat woman fixed her eyes on Tanya.

"It's wonderful how people help each other during the holiday season. Now why can't it be like this all year round? You did a wonderful thing helping this injured man, do you know that?" The woman glared at Tanya with bulbous eyes. Her voice reached above the dull drone of the busy shopping area. Tanya opened her mouth to respond, but was cut off by a waspish, small individual who joined their tight little group.

"What happened, is someone hurt?" asked the thin elderly woman. "Why don't you call the manager." She spoke in a quick, staccato manner.

"You should really have that hand taken care of," the fat woman yelled at the man, who dumbfoundedly stared from his wrapped finger to the round face of the speaker.

"What's going on? You people can't form a club here, other people wanna look at the merchandise too!" A tall, hefty woman pushed her way into the group. "Hey, mister, you got a problem?" she addressed herself to the man with the tissue-wrapped finger.

"He's got an injury and this lady helped him. Isn't this the real spirit of Christmas?" The fat woman gushed with enthusiasm.

"An injury? My God, he don't look so good. Did anyone call an ambulance?" The hefty woman looked over the heads of the group as if one was standing just to the side. At this point Tanya started to shake her head. She wanted to explain that this was all nothing, but she could hardly move, being backed against the shelves and confronted with the growing group of curious onlookers. She heard words such as "kindness", "helpful", "goodness", mingled with phrases like "good Samaritan" and "Christmas spirit" thrown around the eagerly chatting group. Bewildered, Tanya sought to locate the man with the hurt finger. He too, was backed against some shelves, surrounded by curious women.

"Don't go away, we'll call the manager and he'll help the poor guy," the fat woman again confronted Tanya. "Don't go away, they should know that you're a good person and you really showed what the holiday spirit is all about." The fat woman wheezed and her face got red with the effort of such enthusiasm.

"Please ladies, ladies," the man with the tissue-wrapped finger raised his voice. "I'm not injured, it's just a little cut and the young woman there was kind enough to give me a tissue. Nothing serious happened. I'm fine. Please, ladies, I'm okay." The group fell silent, and the busy hum of the store reminded them of reality, perhaps of disappointment.

The man searched out Tanya and smiled at her. In a victory sign he waved his injured finger in her direction and eased himself away from the group.

"Thank God it was nothing serious," the shrewish, small woman said. "Well, back to shopping. Have a Merry Christmas everyone." She smiled and propelled herself toward a rack of ties. The rest of the group responded with a return greeting, and the echo of "Merry Christmas" seemed to bounce over the heads of the shoppers adding a special luster and brilliance to the splendid decorations.

Tanya blinked her eyes and somehow she sensed a change, yet nothing really had changed. The hustle, the bustle, the pushing and shoving, the craziness of last minute shopping was still there, and yet, something had changed. Nothing had been taken away, but something had been added. Tanya felt a need to linger.

"Merry Christmas," she said to the fat woman, who still stood near her. The woman smiled, her eyes hiding in the folds of her brow and rising cheeks. "Have a very nice holiday, honey," she spoke softly and touched Tanya's arm.

"Thank you, same to you," replied Tanya very graciously and covered the woman's hand with her own.

She stood for a moment contemplating the change which she realized was within her. Then peacefully and with great care she proceeded to choose a shirt and a tie for her brother-in-law John.

MARTA BACZYNSKY

THE UKRAINIAN MUSEUM — A CULTURAL EXPERIENCE

Warm, colorful, a feast for the eyes — the Ukrainian Museum Gift Shop is a wonderful place to shop this Christmas season. The shop has an array of gifts that will bring joy to the hearts of the very youngest to the very youngest-at-heart.

Toys to hug and love — the Ukrainian-clad teddy bears in embroidered vests and hats, and dolls in folk costumes are waiting to be adopted for Christmas.

Christmas tree decorations, made of straw in a variety of delightful shapes — angels, stars, horses, baskets; little egghead clowns smile from under their colorful cone hats; delicate silvery ornaments that shimmer and shine are looking for a tree to grace.

Then there are embroideries — bookmarks, pincushions, napkins, pillows, “rushnyky”, shirts, vests, and so much more! A kaleidoscope of color patterned into lovely designs in traditional Ukrainian stitching styles, these will make gifts that are sure to be cherished and prized for a very long time.

The Museum's own — the catalogues, which accompanied every exhibit the Museum has presented in the ten years it has been in operation, are in themselves wonderful works. Scholarly research and excellent photography are combined within these catalogues to present an in depth view of the wealth and uniqueness of Ukrainian culture and history. Some of the catalogues to ask for: “Pysanky and their Symbols”, “The Lost Architecture of Kiev”, “To Preserve a Heritage: The

M. B.

A few of the many items available at the Ukrainian Museum Gift Shop.

Photo: M. Baczynsky

Marusia Chamulak — shop assistant shows off the embroidered pillows available.

Story of the Ukrainian Immigration in the United States”, among many others. Most of the catalogues are in English and Ukrainian.

The Museum Gift Shop has shelves and shelves stacked with a variety of ceramic and wooden decorative objects, such as plates, vases, candleholders, boxes, inlaid pipes and kitchen utensils. It also stocks the unmistakable ceramic work of artist Slava Gerulak.

The Shop is ably run and supervised by Christine Pevny, the Museum's archivist. Mrs. Pevny is very knowledgeable and helpful and will gladly aid the visitor in his or her quest for that perfect gift. Charming shop assistant Marusia Chamulak is on hand to lend a helping hand in gift selection.

In a few days the shop will have a reproduction of Alexander Archipenko's “Woman Combing her Hair”. The lovely statuette is 13 3/4” high and makes an elegant conversation piece in any home.

Here is a new arrival on the museum shop's bookshelf it is — “Ukraine—A Historical Atlas” by Paul Robert Magocsi. A most unusual book, for it traces the history of Ukraine through its geography. This is an excellent addition to any library. The Shop also stocks books galore — wonderful art books such as “Hnizdowsky — Woodcuts 1944-1975”, “Nedilko”, “Nikifor”, “Maria Dolnytsky — Enamel” and many others.

For the discerning art lover there are woodcuts and etchings by Bohdan Bozemsky, Jacques Hnizdowsky, Lubomyr Hutsaluk, Myron Levytsky, and Arcadia Olen-ska Petryshyn.

The following is a reprint of a short article about the Ukrainian Museum Gift Shop which appeared in the New York magazine, December 1986.

The Ukrainian Museum, one of the smallest (it's not much bigger than a long, narrow closet), is also one of the most delightful of the city's museum shops. While the museum's permanent collection highlights eighteenth and early-nineteenth-century Ukrainian handicrafts, the shop sells fine examples of crafts that are being made today using age-old techniques.

Much of the stock comes from Hutzul, the mountain region that is known for its richly ornamented folk art. You'll find incised and colorfully painted earthenware mugs, bowls, and plates, as well as amusing roosters- and ram-shaped jugs (from \$18 for a jug to \$45 for a large bowl). There is also a tempting assortment of woody things: intricately carved and inlaid photo albums and candlesticks, and boxes set with colored wood, glass, and mother-of-pearl (from \$8 for a candlestick to \$250 for a box). I admired the elaborately embroidered blouses (\$45 to \$150) and loved the equally elaborate runners, place mats, and napkins (\$10 to \$65 for a set) — what a charming table they would make!

Branch 64:

HONORS MEMBERS OF THE UKRAINIAN THEATER

On November 9, 1986 UNWLA Branch 64 hosted an evening of performances and reminiscences honoring members of the Ukrainian theater in Western Ukraine.

Chrystia Nawrocky, president of Branch 64 welcomed all those attending the afternoon event. Nina Samokish, vice president, introduced well-known personalities of the Ukrainian theater — actors, directors and writers who took part in the program. Visja Blavatska, actress and wife of noted actor/director Volodymyr Blavatsky was among those present. Also enjoying the limelight were Dr. Hryhor Lusznycky, Elizabeth Shasharowska-Chepil, Lidia Krushelnycky, Stepan Kryszaniwsky, Ewhen and Wolodymyr Kurylo, as well as Mychajlo Iwasiwka.

Dr. Lusznycky, noted writer, dramatist and author of a history of the Ukrainian theater spoke about its development and influence on the process of national self-realization. In his presentation, Dr. Lusznycky focused on the evolution of Ukrainian theater in Halychyna (Galicia), which under Austrian rule did not endure the stringent censorship imposed in Eastern Ukraine. Under tsarist rule, this territory was subjected to harsh rules (ie. the *Ems Ukaz* of 1876) which restricted the use of Ukrainian and severely limited the growth of Ukrainian theater.

Dr. Lusznycky highlighted the importance of three individuals who shaped theater in Halychyna: Joseph Stadnyk, Mykola Bentsal and Volodymyr Blavatsky.

Joseph Stadnyk was the managing director of a theater organized by the social club "Ruska Besida". His career as actor, director and producer spanned 50 years. J. Stadnyk is credited with bringing elements of Western European theater to the Ukrainian stage.

Mykola Bentsal, actor and director of the Independent Theater in Lviv was a remarkably talented individual, confirmed Dr. Lusznycky, whose range of theatrical ability seemingly knew no bounds.

A great director of the Ukrainian stage — *Volodymyr Blavatsky*, organized "Zahrava", which was the first exclusively dramatic theater in Western Ukraine. Productions such as "Slovo o polku Ihorevim" (A Tale of Ihor's Armament) — a dramatic epic of the princely period and "Baturyn" ensured success for the theater, as well as its director.

The program continued with Ewhen Kurylo, who started his performing experience at the age of 18 in the Tobilevich Theater in Stanyslaviw. In 1935 he joined the "Zahrava" Theater appearing in its numerous productions and also in several films produced by the Kiev Kinostudii. In the United States, Kurylo joined the Ensemble of Ukrainian Actors under the leadership of V. Blavatsky and appeared in dramatic productions and did interpretive readings here and in Canada. Ewhen Kurylo interpreted the poem "Ivan Vyshenskyj" by Ivan Franko. Towards the end of the program he recalled the impact of the religious drama "Golgotha" on a predominantly communist audience.

Elizabeth Shashariwska-Chepil, a well-known dramatic actress recited a poem by Lesia Ukrainka. Shashariwska-Chepil has enjoyed a long and illustrious career on the stage and worked with many famous actors and directors. She played Ophelia in the first Ukrainian performance of Shakespeare's "Hamlet".

Wolodymyr Kurylo, son of Olha and Ewhen Kurylo, read from the Wasył Stefanyk short story "Sons". The younger Kurylo has become known for his work on stage, as co-founder of the performing group "Yewshan" and as founder of the dance ensemble "Slawuta."

At the end of this unusual and festive celebration, Shashariwska-Chepil sang several nostalgic songs to the piano accompaniment of Oles Kuzyshyn.

(This English translation is based on a report written by Evtachia Hoydysh, press secretary of Branch 64).

ABOUT WOMEN

A MUSEUM ONLY FOR FASHION

Paris, the glorious city of frustrating hemlines that zip up and down with uncharted regularity finally has a museum to display its favorite pastime — fashion designs. Housed in the Marsan Pavillion of the Louvre complex, the Museum of Fashion, a \$5 million project, has thousands of clothes, accessories, sketches and photographs of countless greater and lesser designers who have made their mark in this field.

The opening exhibit entitled "Moments in Fashion" featured 120 outfits and spanned the French fashion industry from the 18th to mid-20th century. There were designs by Charles Frederic Worth, couturier to Empress Eugenie, wife of Louis Napoleon; beaded jackets by Schiaparelli, evening dresses by Vionnet and Chanel, as well as linen bloomers worn by bicyclists in the early 20th century.

The museum also features a boutique where a silk Yves Saint Laurent scarf with his initials sells for under \$100.

According to the New York Times reporter who covered the opening, the displays at the museum take a "non-scholarly approach", with mannequins arranged in groupings. Descriptions of exhibited items are humorous. One card reads, "In her boned bodice and panniers, can the woman of the 18th century breathe?"

ON-THE-JOB ROMANCE

Women's liberation as well as economic necessity have pushed many women into the job market where they routinely work beside men. On the managerial level, where the mundane tasks are performed by female secretaries, men and women have opportunities to see each other at their best. Many times the result is an affair, an office fling — substance for water-cooler gossip and a problem for management.

In years past when such problems arose, the woman more often than not was fired, hence end of problem. Today, women will file sex-discrimination suits if wronged, said Barbara A. Gutek, associate professor of psychology, business administration and executive management at Claremont Graduate School in California. Ms. Gutek conducted a survey of 1,257 working men and women in the Los Angeles area and found that more than 80% of them had had some kind of "social-sexual experience" on the job.

According to a management consultant in Williamstown, Mass., an office affair will undercut a woman's professional stature by calling attention to her sexuality. She also believes that such an affair carries more of a stigma for the woman than for the man, and will trail her from one job to another, usually not in a positive way.

Most unrest in the office is caused by relationships

between partners who compete with each other or between a supervisor and a subordinate. Ayse Manyas Kenmore, director of career planning and placement at Stanford University's Graduate School of Business says that colleagues and others in an office will tend to see any affair as sexual opportunism, even when this judgement is undeserved. "If a man is senior to the woman, any promotion or recognition she gets, everyone attributes to connections, not hard work or talent."

In view of the negative aspects of office romance, why is it flourishing? One reason is that such a relationship offers a measure of security. Each knows what he or she does, their sense of responsibility and reliability. A second reason is the matter of convenience. He or she is right there, eight hours a day, every day of the business week and many times on weekends.

However, whatever the reasons may be for an office fling, one undeniable truth should make a woman stop and think — high powered men may have affairs with their colleagues, but they rarely marry them, often preferring women who are "less driven professionally".

"WHAT'S HAPPENING TO OUR MEN?"

Komsomolska Pravda the newspaper of the Communist Youth League featured an article in 1986 titled "What's Happening to our Men?" The author L. Tarkova analyzes the harmful effects of the women's movement on the Soviet family. She argues that the growing initiative of women has usurped men as heads of the family. The women's movement supposedly robbed men of their initiative and contributed to feelings of second ratedness. For this reason, men do not take an interest in the day to day running of their households. Soviet sociologists blame the tendency toward a matriarchal society as having influenced the divorce rate, which has increased 45% since 1970.

Their advice to the Soviet woman:

1. Return the reins of the family to your husbands and
2. Write out your husband's positive and negative traits on separate lists. Tear up the "bad" list, leaving only your husbands good characteristics. Then, every night before bed read this list over carefully.

NEWS FROM HEADQUARTERS

The Executive Board of the UNWLA presented documents from its archives to the United States Commission on the Ukrainian Famine. These materials show the measures taken by UNWLA at the time of the famine to help both those suffering in Ukraine and inform the world about this tragedy. They bring to light the political climate of the U.S. in the 1930's and the apathetic attitude of government agencies, the press and other spheres of influence regarding the situation in Ukraine. The head of the Commission, Dr. James Mace, said that the documents received from UNWLA will be incorporated into the Commission's reports.

- Branches of UNWLA have already been informed via a circular letter to their presidents (November 11, 1986) that only those branches having 100 percent membership subscription to OUR LIFE will have the right to vote. This decision was voted upon by the National Board. Branches whose members were all paid subscribers to the magazine in 1985 will be noted and their goodwill and support will be brought to the attention of the Honors Committee.

- Branches via circular letter (November 28, 1986) were sent instructions on how to handle the annual branch reports. Each branch received one copy of the form along with additions. Upon completing the paperwork, make two photocopies of the reports — leave one for branch records, send one to the Regional Council and send the original to the UNWLA Executive office. Branches who do not belong to a Region are asked to make only one copy of the report for their own files and send the original to headquarters.

PLEASE NOTE:

- The following branches did not send in their annual reports for 1985: 3, 9, 44, 52, 54, 58, 94, 96, 107, 110, 112, 114.

- The following branches failed to send their financial reports for 1985: 27, 36, 37, 116, 118.
- The following branches did not send in an address list of their officers: 2, 16, 18, 34, 37, 49, 59, 80, 103.
- The following branches did not send in a membership list: 16, 24, 29, 74, 116.

The deadline for sending in reports is January 31, 1987.

— Lidya Hladka, Vice-President of UNWLA and Chairman of Cultural Affairs informed branches in a circular letter (December 10, 1986) that in March 1987, UNWLA will continue to commemorate the contributions of Ukrainian women to our history and culture. With the approaching Millennium celebration, she urged that branches honor St. Olha, Princess of Rus-Ukraine. The circular contained a list of resource materials which are available in the Headquarters office.

* * *

The following is an updated list of the XXI UNWLA Convention Committee: Daria Horodysky — chairman, Mary Thatcher — first vice chairman and treasurer, Iryna Kashubynska — second vice chairman, Helena Martyniuk — recording secretary, Tetiana Silecky — from the Ohio Regional Council. The *Administration Subcommittee* consists of Mary Thatcher (chairman), Jennie Bochar and Iryna Swystun — members. *Registration Committee*: Anna Tarnawsky (chairman), Nadia Deychakiwsky, Vera Boyce, Iwanna Skarupa, Larissa Muzychka and Oksana Pakush — members. *Banquet Committee*: Daria Basalyk (chairman), Myroslawa Holubec, Oksana Basladynsky, Luba Darmochwal and Romana Wyrsta. *Program Committee*: Neonila Wynarsky (chairman), Olha Demianchuk, Lidia Vyrsta, Daria Kulchytsky, Vera Kap. *Press Committee*: Myroslawa Hrabec (chairman), Maria Hruszkewycz, Tania Kosmos.

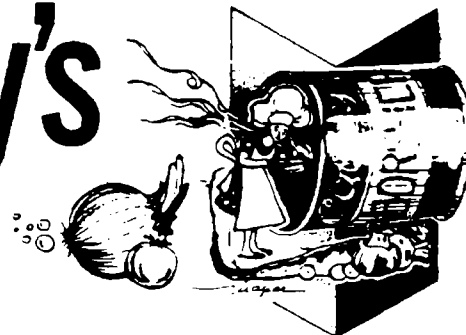

HANDBOOK FOR SALE:
"HOW TO MAKE
CHRISTMAS TREE ORNAMENTS".
AVAILABLE
IN UKRAINIAN
AND ENGLISH.
Price: \$6.00
Available at:
UNWLA, Inc.
108 Second Ave.
New York, N.Y. 10003

У ПРОДАЖУ Є
ПІДРУЧНИК
"ЯК РОБИТИ ПРИКРАСИ
НА ЯЛИНКУ"
В УКРАЇНСЬКІЙ І
АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ.
Ціна 6.00 дол.
Замовляти в канцеларії СУА
UNWLA, Inc.
108 Second Ave.
New York, N.Y. 10003

COOKY'S CORNER

One of the traditional foods at the Ukrainian Christmas table is KOLACH. It is an intricately woven bread that also serves as a centerpiece.

Ingredients:

2 packs of dry yeast
1/4 cup warm water
2 tablespoons sugar
8 cups sifted flour
finely grated rind of 1 (one) lemon
1/2 lb of sweet butter
4 egg yolks - well beaten
1 cup of sugar
1 cup of heavy cream - warm
1 cup of warm milk
1 cup of raisins
1/2 cup of chopped almonds
1 egg yolk
2 tablespoons of heavy cream

METHOD

1. Dissolve the yeast in warm water and add 2 tablespoons sugar.
2. Allow to ferment for a few minutes.
3. Add lemon rind to sifted flour and mix well.
4. Add butter to the mixture and blend (as if for pie).

5. Add 1 cup of warm heavy cream to the beaten egg yolks.

6. Make a well in the flour and add the yeast mixture and the egg and heavy cream mixture. Mix thoroughly, and add milk, bit by bit so that the dough mixes well, but is not loose.

7. Mix for about 10 minutes. Pat down, cover with a cloth and set in warm place to rise. Dough should double in size. When dough is ready, add raisins and nuts. Mix well and allow to rest for about 10 minutes.

8. Sprinkle flour on a flat surface. Divide dough into two equal parts. Divide one part into four parts and the other part into five equal parts. Roll each into a long tube (all tubes should be of equal length). Let them rest on the rolling surface for 20 minutes. Braid (4) four rolls and place on buttered wax paper. Sprinkle the braid lightly with flour. Then braid (3) three rolls and place this on top of the four braided rolls and dust with flour. Twist the remaining two rolls and place this on top of the three rolls. Cover and put in warm place to rise - double in size.

9. Preheat oven to 375°. Bake the kolach for 30 minutes. Mix egg yolk with 2 tablespoons of heavy cream and thoroughly paint the kolach with the mixture (using pastry brush). Bake for an additional 20 minutes. Keep a watchful eye on the kolach, so that it does not burn.

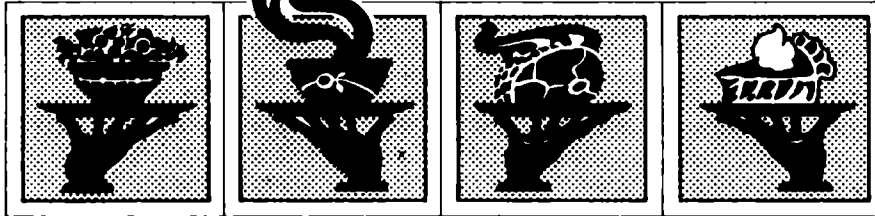
ЗАХОЧУЄМО СТАТИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ!

ПРИВІЛЕЇ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

- Члени мають право брати участь у Загальних Зборах з правом голосування.
- Члени одержують виказку, на підставі якої дістають:
10% знижки при закупах в музейні крамничці,
10% знижки при закупі каталогів, карток та інших видань УМ.
- Члени одержують запрошення на імпрези, що відбуваються перед відкриттям виставок.
- Фундатори, меценати, добродії і допомагаючі члени мають вільний вступ на виставки.
- Члени одержують інформаційні матеріали Українського Музею.

наше харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

ХОЛОДЕЦЬ З ЛОСОСЯ (на 12 осіб)

- 1 коверта желатини
- 1 ложка цукру
- 1 ложечка сухої гірчиці (муштарди)
- 1/4 горнятка води
- 1/4 гор. оцту
- 1 велика банька (2 горнятка) лосося
- 1 гор. дрібно нарізаної селери
- 1 ложка капарців
- 1/2 гор. вершків — збитих (*heavy cream*)

1. Змішати желатину, цукор, сіль і гірчицю в малій риночці.
2. Додати воду і оцет та заварити на легкому вогні, мішаючи поки желатина не розпуститься.
3. Поставити до холодильника, щоб застигла до твердості білка.
4. Витягнути кістки з лосося, подробити його і додати до застиглої желатини.
5. Вмішати до цього селеру, капарці та наприкінці збиті вершки.
6. Легко замішати і викласти до форми та охолодити доки не застигне.

Тому, що багато господень мають і вживають *Cuisinart Food Processor* подаємо приміненний припис на:

ПАШТЕТ

- По 1/2 фунта свинини, волонини, телятини і курячої або телячої печінки
- 1/2 фунта несоленої, свіжої солонини
- 3 великі цибулі
- 1 свиняча нога
- 1 морква
- 1 черешок (*stalk*) селери

- 2 сушені гриби
- 8-10 зерен перцю
- 1 лавровий листок
- 2-3 кістки бульйону
- 2 гор. води

1. Всі три роди м'яса порізати як на гуляш, а печінки очистити з жилкою.
2. Усмажити м'ясо на товщі з двома недрібно нарізаними цибулями, щоб усе зм'якло.
3. Печінку без соли усмажити окремо на гарячому товщі.
4. В окремому горщику зварити: свинячу ногу, солонину, одну цибулю, городину та бульйон, доки солонина не буде м'яка.
5. Злити 1 горнятко юшки з цього і дати разом з м'ясом, печінками, солониною /половиною/ і цибулею до *Cuisinart*. (Вживати приладдя — сталевий ніж).
6. Змолоти на одноцільну масу, щоб не було найменших грудок. Або молоти на млинку до м'яса 6-7 разів.
7. Додати ще більше юшки і добре все вимішати.
8. Висипати до круглої або прямокутної форми викладеної алюмінійовим папером. Поставити до холодильника.
9. До паштету подати майонезову підливу без хрону:

МАЙОНЕЗОВА ПІДЛИВА

- 8-10 на твердо зварених жовтків
- 3-4 тверді білки (*давати тільки при вживанні Food Processor*)
- 1 горнятко квасної сметани
- 2 повні ложки французької гірчиці
- 3 ложки цитринового соку
- 2 ложки води
- 3-4 ложечки цукру

1. Не миючи машини, вкласти до збірника жовтки й білки та хвилинку сікти.

Холодний буфет це найбільш популярний і практичний спосіб прийняття для більшого числа гостей. Як звичайно повинні подаватися рибні й м'ясні страви, які можна приготувати заздалегідь. До них подаються відповідні підливи й салати.

2. Коли машина є в русі додати квасну сметану, гірчицю і змішаний з водою і цукром цитриновий сік. Все вимішати добре.

МАРИНОВАНА СВИНЯЧА ПЕЧЕНЯ

На холодно

- 5-6 фунтів свинячої поляндвиці (*без кісток /зв'язаної*)
- Порошкова гірчиця і чебрець (*thyme*)
- 1/2 гор. вина херес (*Sherry*)
- 1/2 гор. підливи зі сої (*soy sauce*)
- 2 зубці часнику, дрібненько нарізаного
- 1 ложечка імбіру (*ginger*)
- 1 ложка підливи зі сої
- 2 ложки вина херес
- 8 унцій яблучної галяретки (*apple jelly*)

1. Натерти поляндвицю порошковою гірчицею і чебрецем. Покласти до посудини.
2. Зробити маринаду з вина, сої, часнику та імбіру і залити нею м'ясо. Обернути м'ясо пару разів в цьому і залишити щоб стояло 6 годин або наніч.
3. До посудини до печення дати товщ, розігріти та на гаряче вложити м'ясо. Пекти в розігрітій печі на 325° 25 хвилин на кожний фунт. Підлити маринадою, а при печенні можна додати трохи води.
4. Розпустити яблучну галярету з 1 ложкою сої та 2 ложками вина і варити, мішаючи 2 хвилини. Полити цим спечене м'ясо і охолодити.
5. Подати м'ясо тоненько порізане разом з салатою з червоної або білої капусти, квасолі чи іншою.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Застосування оцту

- Щоб блищали вікна чи дзеркала, додати до води оцту коли їх миється. Черевики та торбинки з лакованої шкіри та паски можна чистити оцтом — перше намочити хустку добре оцтом, а тоді витерти на сухо чистою хусткою.
- Коли не можна відкрутити заржавілої шруби, полити її кількома краплями оцту і відразу старатися розкручувати. Шруби повинні легко відкручуватись.
- Перед мальованням віконних рам, почистити вікна оцтом, тоді фарба не чіпляється до них.
- Плями з фарби на склі можна зчистити вживаючи розчинення соли з оцтом (1/2 солі до 1/2 оцту), яке підігрівається і тоді ним витирається скло.

Застосування соли або соди

- Плетені меблі (*wicker*) можна чистити розчином теплої води зі сіллю, в якому вмачається гостру щітку. Після чищення меблі повинні добре висохнути.
- Меблі покриті шкірою можна чистити мильною піною вживаючи мало води. Намочити ганчірку, добре викрутити і змити шкіру. Радиться чистити малими частинами, не треба намочувати цілість. Витертати сухою ганчіркою.
- Коли пригоріла ринка чи горщик, налити холодною водою на кілька годин, поки не відстало. Коли далі лишаються плями, можна да-ти до води 1 ложку соди до печення і заварити. Але не можна цього робити з алюмінійованим посудом. Коли такий посуд потемніє від уживання можна виварити його водою з лушпинням яблука.

СВЯТОЧНИЙ КОЛАЧ

1. До двох повнісіньких жмень думок дрібно покряяти серця кусок.
2. Дати склянку вибачливостей, дві ложечки ввічливости.
3. Відтак два грами зрозуміння і ясного усміху проміння.
4. Ще повну склянку без вагань доброзичливих бажань.
5. Чемности також не пожаліти й щиро щедрістю полити.
6. Трошки привітности додати й все разом перемішати.
7. Потім пекти в такій духовці, що називається "тепло душі".
8. Як вже колачі готові, посипати порошком любови.

* * *

Припис прийшов з України в листі до пані Ніни Більчинської, автор невідомий. Подала Галя Островерха.

ХРОНІКА

ОКРУГА ЧІКАГО

Хроніка за 1985 рік

ВІДДІЛ	МІСЦЕВІСТЬ	ГОЛОВА
6-ий	Чікаго	О. Попович
16-ий	Міннеаполіс	М. Петрушак
22-ий	Чікаго	О. Мартинюк
29-ий	Чікаго	Д. Ярославич
31-ий	Віскансін	І. Кузик
36-ий	Чікаго	Т. Слободян
51-ий	Мілвокі	І. Річардсон
74-ий	Чікаго	І. Попович
77-ий	Чікаго	В. Скороход-Хома
84-ий	Чікаго	М. Дорожинська
101-ий	Чікаго	О. Матвійшин
102-ий	Манстер, Інд.	І. Головата

Округа Чікаго об'єднує 12 відділів, до яких належить 451 членок.

Окружна Управа в 1985 р. працювала в такому складі: Марія Наваринська — голова, Наталка Завадович і Володимира Демус — заступниці голови, Олена Турула — протоколярна секретарка, Лена Басюк — кореспонденційна секретарка, Люба Шеремета — скарбник.

Референтки: Юлія Кокорудз — організаційна, Ангеліна Самбірська — культурно-освітня, Оксана Казанівська — виховна, Олена Харкевич — музейю і мистецтва, Валентина Скороход-Хома — пресова, Ірена Богач-Гаджера і Софія Роман - суспільна опіка, Марія Гірняк — господарська, Іванна Кіт — зовнішніх зв'язків, Анна Білинська — адміністратор домівки.

Контрольна комісія: Евстахія Струтинська — голова, Марія Семків і Неля Бріджман — члени, Марія Юзефович і Віра Хрептовська — вільні члени

ОРГАНІЗАЦІЙНА РЕФЕРЕНТУРА

В 1985 році Округна Управа провела посилену акцію приєднання нових членок в якій взяли участь 6 відділів:

102-ий Відділ з Гемонд Індіана приєднав 10 нових членок.

6-ий Відділ, Чікаго, приєднав 6 нових членок.

29-ий Відділ, Чікаго, приєднав 5 нових членок.

74-ий Відділ, Чікаго, приєднав 4 нові членки.

84-ий Відділ, Чікаго, приєднав 2 нові членки.

101-ий Відділ приєднав одну нову членку.

Разом приєднано 29 нових членок.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА

В Окрузі існують дві світлички.

29-ий Відділ: протягом 25-ти років провадить "Світличку Казок". Навчання відбувається три рази на тиждень. При відділі було вибрано Виховну Комісію до якої входять: голова Оксана Ванджура і члени Богданна Присташ та Віра Трошук. Виховна референтка Відділу Юлія Кашуба.

6-ий Відділ вже другий рік провадить світличку "Садок Вишневий", яка навчає дітей 4 рази на тиждень. Світлички відбули "Вишивану Костюмову Забаву", День Матері, Зустріч з Св. Миколаєм і градуації.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РЕФЕРЕНТУРА

Доповіді на сходах:

6-ий Відділ: Життєвий шлях Наталени Королевої. Майбутність Українського Народного Музею.

16-ий Відділ: Українська письменниця Олена Пчілка. Значення і розмалювання писанок. Вражіння з подорожі по Україні Ірени Плювак. "Родина — світло життя". Віра Бабенко, героїня Визвольних Змагань. Життя Алли Горської.

23-ий Відділ. (С. Крупка, А. Огаренко і Я. Панчук — референтки) "Визначні українські лікарки"; "Писанка та її символи", "Почитання Пресвятої Діви Марії в українському домі", "Життя Хариті Кононенко".

29-ий Відділ: Український жіночий рух. "Княжий Київ", "Володимир Великий і хрищення України"; "Життя в Південній Африці"; "Історія Української Католицької Церкви"; "Вибрані питання з історії Української Православної Церкви".

74-ий Відділ: Вклад українських інтелектуалістів в світову культуру.

77-ий Відділ: Стаття про Вефліємську Ніч. Життя і твори Докії Гуменної.

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА

6-ий Відділ влаштував показ дитячого одягу, вишиваного в українському стилі. Великодній та Різдвяний базари.

22-ий Відділ: влаштовано Літературний Вечір сучасних письменниць: Іванни Савицької, Ганни Черінь, Мирослави

Шевчик і Володимир Демус. Весняний та Різдвяний базари.

29-ий Відділ: в травні влаштовано зустріч з прозірками і коментатором з Торонта Лідою Палій: "Шовковим шляхом по Китаї". Відділ урочисто відзначив Срібний Ювілей свого існування.

31-ий Відділ: організовано 2 базари та Різдвяну Вечерю для членок і громади.

36-ий Відділ: організовано курс писання писанок та два базари.

51-ий Відділ: влаштовано Голодний Обід з жалібною програмою в пам'ять В. Стуса. Взяли участь в Інтернаціональній Виставці міста Мільвокі, де влаштували Виставку Народнього Мистецтва і також приготували розпродаж українських страв, 4 рази на рік організовано "Бінго" для віділу.

74-ий Відділ: зорганізував Різдвяний базар на якому розпродавали зразки українського народнього мистецтва. Що неділі займається розпродажем кави та печива в церковній залі. Провадить розпродаж уживаних речей.

77-ий Відділ: влаштовано виставку картин художника Олександра Боровського, випродаж ручних робіт членок, Товариську зустріч з льотерією і випродаж уживаних речей.

94-ий Відділ: влаштовано три імпрези: "Вечір поета Юрія Коломийця". Доповідь з фільмом про творчість Довженка Марка Царинника.

101-ий Відділ: Щороку в жовтні влаштовується "Вишивані Вечорниці", а в листопаді "Показ Моді".

102-ий Відділ: Влаштовано костюмову забаву для старших, молодих і наймолодших. Весною — товариський обід. Літом пікнік для членок з родинами.

МУЗЕЙНО-МИСТЕЦЬКА РЕФЕРЕНТУРА

22-ий Відділ: вислано цінні експонати для Українського Музею.

36-ий Відділ: влаштовано виставку народнього мистецтва для громади.

51-ий Відділ: опікується виставкою української хати при музею міста Мільвокі.

74-ий Відділ: щороку утримує кіоск українського народнього мистецтва на Карнавалі в парафії св. Йосифа.

102-ий Відділ: влаштовує виставку українського народнього мистецтва в Методичній Церкві та Миській Бібліотеці.

Всі відділи Округу Чикаго є членами Українського Музею.

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ

6-ий Відділ: взяв участь в Українських Днях де виставив зразки українського народнього мистецтва з ціллю ознайомити американську громаду з українською культурою та звичаями.

22-ий Відділ: протягом 25-ти років бере участь в різдвяній імпрезі чикагського музею "Науки і Індустрії", де прибирають українську ялинку та підготівляють Різдвяний концерт.

29-ий Відділ: брав активну участь в обороні людських прав, особливо в справах Дем'янюка та Мирослава Медведя.

31-ий Відділ: організовано цікаву зустріч на якій інформовано англомовну громаду про українську культуру та мистецтво.

84-ий Відділ: всі члени брали активну участь в оборонній акції українського моряка Мирослава Медведя, висилаючи телеграми до президента. Телефонували до сенаторів та конгресменів, брали участь у демонстраціях та громадських імпрезах.

102-ий Відділ: подано інформацію про Україну до англословних місцевих радіостанцій.

СУСПІЛЬНА ОПІКА

Всі відділи є дуже активні в ділянці Суспільної Опіки.

6-ий Відділ: вислано 15 пакунків до Польщі і 3 до Бразилії з уживаним одягом. Опікувались старшими та хворими союзянками. Розносили бідним великодні кошики.

16-ий Відділ: помагав старшим та опікувався хворими на терені міста Мінеаполіс та околиць. Вислано 6 посилок до Польщі, 3 до Бразилії і 3 до Австрії. Багато уваги уділяє українським студентам та оплачує 2 стипендії.

22-ий Відділ: має Комісію Суспільної Опіки, яка активно допомагає старшим і хворим на терені міста Чикаго. Вислано 12 пакунків до Бразилії та Парагваю. Відділ утримує "бабусю" в Польщі. Передплачує 6 примірників "Нашого Життя" для жінок в Бразилії, а також спонсорує 3 стипендії.

29-ий Відділ: займається збіркою одягу та висилкою посилок до Польщі та до Бразилії а також збіркою стипендійних фондів і вислав до Головної Управи СУА 125.00 дол. на стипендії.

51-ий Відділ: вислав 3 пакунки до сиротинця в Бразилії.

74-ий Відділ: є спонсором дитячого садочку в Бельгії. Вислано 2 пакунки до Польщі і 2 до Бразилії. Допомогли членці, що мала нещасний випадок.

84-ий Відділ: за старанням членок відділу оплачується 5 стипендій для неможливих студентів в Бразилії і одного в Польщі.

101-ий Відділ: організував збірку харчів і грошей для бідних.

102-ий Відділ: вислав 10 пакунків з одягом в Бразилію. Спонсорує 2 стипендії.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА

22-ий Відділ: провадить радіо-програму, на якій членки виголошують гутірки на різні інформативні та наукові теми. Подають оголошення про імпрези відділів Округу Чикаго.

Всі відділи подавали статті та оголошення в українській пресі, а саме: "Нова Зоря", "Наше Життя", "Українське Життя", "Свобода", та в англійській пресі як: "Сан Таймс", "Герольд Нортвест", "Аур Віледж Войс". Більшість членок передплачують журнал "Наше Життя".

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТУРА

Господарські референтки всіх відділів старанно працювали для добра свого відділу, приготувавши обіди та "буфети" для імпрез, базарів, "Для Союзянки", "Костюмових Забав", "Вишиваних Вечорниць" та частували союзянок на Ширших Сходинах кавою і смачним солодким.

Із ініціативи Окружної Управи і при співпраці всіх місцевих відділів 31-го червня влаштовано для громадянства і

членів "День Союзянки". Діловий Комітет очолювала Віра Хрептовська.

Другою імпрезою, яку влаштовували відділи спільно, було відзначення 60-ліття Союзу Українок в Америці. На полуденку після офіційної програми, нагороджено 102, 29 і 6 Відділи за приєднання нових членів, а також привітали нових членів.

Оксана Тимс,
пресова референтка Округи

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД

НЬЮ-ДЖЕРЗІ

Окружний З'їзд СУА Округи Нью-Джерзі відбувся 26-го квітня 1986 р. Округа нараховує 12 відділів, на з'їзді було заступлених 9, всіх присутніх було 42. Від Екзекутиви СУА була присутня Олександра Кіршак.

Дуже вміло й речево порядком нарад з'їзду провадила його предсідниця Ольга Гнатейко.

Зі звітів голів відділів і референток можна наглядно бачити пророблену муравлину але важливу працю, яка може навіть не має належного розголосу серед ширшого загалу громадянства.

Суспільна опіка й стипендійна акція охоплена з подиву гідним засягом. Тут для підтвердження коротенько можна повторити деякі цифрові дані. Усі відділи нашої округи у минулому році на посилки харчів, одягу, грошей, видали понад сім тисяч доларів і на стипендії 7,328.00 дол. (32 стипендії). Хоч усі звіти без виїмки заслуговують на признання і увагу, проте з огляду на брак місця бодай загально зупинимось над деякими точками звіту голови округи Ольги Третьяк. Пророблена велика внутрішня робота. Крім того округа, як окрема клітина, ввійшла вже на американський форум і є знана Федерації Американських Клюбів Жінок, де до нас ставляться з увагою і пошаною. Такий зв'язок в цей час є дуже важливий і побажаний. Другим важливішим зовнішнім зв'язком було висилання відділами телеграм до Едвін Міс і до Президента Реґена в справі моряка Медведя. Федерація Американських Жіночих Клубів листовно звернулася до округи дати пожертву на статтю "Свободи"; вислано 200.00 дол. підкреслюючи нашу етнічну окремішність, щоб про нас знали. Нами зацікавились *Freehold Twp-School* в справі насильно вивезених нежидівських дітей під час німецької окупації. Голова подала їм джерела, де вони могли б дістати на це відповідь. Це великий позитив у нашу користь. Такі зв'язки ми повинні конечно поширювати й утривалювати.

Легкою тінню активності, як можна б так окреслити, є брак живішого зацікавлення нас самих, нашою власною організацією, на що звернула увагу в своєму слові представниця Екзекутиви СУА Олександра Кіршак, а друге це передплата журналу "На-

ше Життя", яка ще далі не є задовільна. Треба змагати й докласти всіх зусиль, щоб вона була 100-відсотковою. Тепер на 12 відділів тільки 5 має 100% передплату. Придбання нових членок ще далі є дуже актуальним і кінечним.

В програму з'їзду були включені 3 дуже цінні доповіді. Інформативна доповідь члена програмового комітету Другої жіночої конференції СУА, Зені Брожини, що відбудеться 4-го і 5-го жовтня 1986 р. в Принстон, Н.Дж. Вичислені нею теми панелів є надзвичайно цікаві й на часі в нашому американсько-українському житті. Дуже побажана численна участь. Дві доповіді д-ра Цимбалістого й д-ра В. Петришина в справі побудови Українського Музею. Обидві доповіді були насвітленням важливості реалізації такого задуму не лише тепер для нас, але й для прийдешніх поколінь. Д-р Петришин у своєму слові ще зокрема дуже глибоко насвітлив психологічні моменти зі свого власного переживання будучи дитиною емігрантів після Першої світової війни. На його думку може й багато інших молодих людей відчували цей брак чогось репрезентативного, де вони могли б черпати силу, знання і почуття гордості з приналежності до свого народу. Брак саме такого центру підсвідомо викликав почуття меншевартості й багато молодих людей відійшли від українства назавжди. Д-р Петришин, розуміючи такий нищівний феномен, заявив що він докладе всіх зусиль при здобутті фондів на будову престижного Українського Музею.

Головою округної управи вибрано ще раз Ольгу Третьяк, прийнято ухвали з'їзду: 1. Постаратись поширити членство СУА, 2. Вислати від кожного відділу делегатку на Конвенцію, 3. Включитись у святкування 1000-ліття Хрищення Руси-України, 4. Помогти в рятуванні доброго українського імени, 5. Осягнути 100-відсоткову передплату "Нашого Життя", 6. Далі вести стипендійну акцію, 7. Допомогати у розбудові Музею. Жниво велике, будьмо добрими жінками.

Ольга Буртик,
пресова референтка

"НАШЕ ЖИТТЯ"

Показчик до XLIII річника 1986 р.

Пояснення: Показчик розділений на дві частини:

I. Авторський

II. Предметний

В показчику подані нумерації окремих чисел журналів і сторінок (ч. 2: ст. 5) в такій формі 2:5.

Пояснення деяких скорочень: рис. — рисунок; обкл. — обкладинка.

1. АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

- Бачинська Марта.** Відзначення 10-ліття Українського Музею. 12:12.
Ярослав Крушельницький — "Славко". 10:21-22
- Бережницький, Юрій.** Празник Покрови. 12:4-5
- Блакитний, Євген.** Василь Григорович Кричевський. 10:14-20
- Богачевська Хом'як, Марта.** Доповнення до Конституції США. 11:12.
65-ліття Жіночого Бюро. 2:14
- Богун, Ірина.** Рондо а ля краков'як чи Рондо а ля гопак? 7-8:14-15
- Бойчук, Богдан.** Поезія як нотатник станів душі і пережитого. 1:6-9; 2:4-6+.
Український Музей — це наше обличчя для світу. 10:2
- В.С.** Поезії Наталії Лівницької Холодної. 9:13-14
- Вашінгтонка.** Зустріч у Вашингтоні. 9:14
- Ващук, Роман.** Українська книжка. 7-8:13
- Витвицький, Василь.** Жінка в українському музикознавстві. 3-4:20-21+
- Власенко-Бойцун, Анна.** Вдова в поезії Тараса Шевченка. 3-4:8-9
Жіночі постаті в творчості Уласа Самчука. 7-8:9-11
- Влизько, Олекса.** Романтикові. 12:3
Серце. 12:14
- Волинець, Любов.** Українське народне мистецтво. 10:10-11
- Гладка, Лідія.** Олена Теліга. 2:8-10
- Годів-Юзич, Христина.** Калейдоскоп жіночого життя. 1:11; 2:12; 3-4:19; 5:11; 6:10; 7-8:4; 9:3; 11:13; 12:17
Конференція в Іллінойському університеті. 12:16
Цвіт Карпат — Софія Ротару. 7-8:12
- Голобородько, Василь.** Посіяла мати...5:1
- Голод, Марія.** На Святий Щедрий Вечір. 12:3
- Гриньків, Ольга.** Новий рік. 1:10
- Данилюк, Марта.** Організація та праця в організаційній ділянці. 1:19
Членка СУА. 3-4:28-29
Ще на тему членства. 9:24-25
- Дупляк, Марія.** Сучасна українська еміграція і ми. 12:18-19
- Єфремов, Галина.** Іларіон Свенціцький. 10:12-13
- Залізник, Юлія.** Олена Залізник. 5:12-14; 6:11-12+
- Зілінська, Людмила.** Кара. 2:16
Німа любов. 2:16
- Кедрин, Іван.** Симон Петлюра. 5:2-4
- Кисілевська, Олена.** На Тарасовій могилі. 3-4:5-7+
- Ковальчин-Брожина, Зеновія і Нинка, Надія.** Відбудуться семінари перед конференцією. 7-8:5
- Коленська, Любов.** Віра Вовк. 5:8-10; 6:7-8+
- Колос, Віра.** Дорогий Мирославе... 1:2-3+
- Кононенко, Харитя.** Спогад і дійсність. 12:2
- Копач, Ю. Олександра.** До 1000-ліття християнства в Україні. 7-8:3
- Кравченко, Уляна.** Христос Воскрес. 3-4:18
- Кравчук, Анна.** Дещо від стипендіатів СУА та про них. 9:18-19.
Осередок листування. 2:20; 11-19.
У 1985 р. СУА виплатив (звіт зі стипендійної акції). 2:17-18
- Крупа, Любомира.** Співпраця шкільних, церковних та громадських чинників. 3-4:26-27+
- Кузьмович, Ольга.** Вона. 12:15-16
"Музей є тривалою установою. "Інтерв'ю з Богданом Цимбалістим. 10:7-8
Пані з подорожньою торбою. 3-4:3-4
- Кукуруза-Король, Марія.** Жінка-диригентка Платоніда Івановна Щуровська. 5:15-16
- Курило, Євген.** Український театр, як орач перелогу. 12:6-7
- Куровицька, Ірина.** Конференція Міжнародної Жіночої Ради. 6:5-6+
- Лазаревський, Гліб.** Зустрічі. 3-4:14-16
- Лашенко, Галина.** Згадка про далекі дні: Спогад. 5:7
- Лемкиня, М.** Сумна доля мого рідного села на Лемківщині. 12:20-23
- Лівницька-Холодна, Наталя.** Бабине літо. 2:7
Гуцульщина. 1:9
Десь побачу. 1:9
І сталося. 1:9
Усміх. (Листки з щоденника). 2:7
- Лісківська, Ольга.** Загальний огляд жіночої конференції. 11:7-9
"Можемо більше здобути культурою". Інтерв'ю з Марією Шуст. 10:9+
Пресова конференція. 6:2-4+
Справа втечі Мирослава Медведя. 1:5
- Лужницький, Григорій.** Про трьох мистців українського театру. 12:8-11
- Лятуринська, Оксана.** Підводилися руки вгору. 11:2
- Максимович, Анна.** Ольга Шепарович Кузьмович : О-КА. 12:13-14
- Мара.** Сирітство. 9:9
- Мартинюк-Річардсон, Іванна.** Виховання молоді. 1:14-15
- Мичковська, Л.** Організаційний день СУА. 6:20
Де верхи гір сягають зір... З подорожі до південної Швейцарії. 7-8:6-8
- Мольнар, Лариса.** Квіти і ляпаси. 7-8:18-20; 9:10-12
- Мулькевич-Клюковська, Христина.** Розвиток весняного фолкльору. 3-4:10-13
- Нат.** Мініатюрні рожі. 3-4:41
Наближається весна. 2:30
- Нинка, Надія.** "Українська жінка у двох світах". 5:19-20
- Нинка, Надія і Ковальчин-Брожина, Зеновія.** Відбудуться семінари перед конференцією. 7-8:5
- О.К.** Використовуймо наші узори до плетіння светрів. 2:31
- О.Л.** Успішні загально-зовнішні зв'язки. 11:10-11+

Панчук, Ярослава. Ольга Петлюра. 5:5-6+
Пеленська, Ірена. Життєвим шляхом. 3-4:23-25
Прокопенко, Тимофій. Найпереконливіший аргумент. 9:34
Рожанковська, Іванна. Громада це ми. 11:6
Дзвін на сполох. 2:2-3
Річні звіти відділів: дзеркало діяльності СУА. 9:15-16
Руденко, Микола. Провина перед всесвітом. 11:1
Рудницька, Мілена. Львівське жіноцтво під час листопадового перевороту. 11:3-4+
Савчак, Марія. Відбулося засідання Головної Управи СУА. 11:16-17
Вісті з Українського Музею. 2:14
Українському Музеєві скінчилося 10 років. 10:3-6
Світличний, Іван. Ненаписані листи. 1:4
Сокил, Василь. Дорогі мої школярки! 6:13-15+; 7-8:16-17
Стецьків, Ніля. Ольга Алексевич-Лявні. (Інтерв'ю). 1:12-13
Терен-Юськів, Теодор. Михайло Гайворонський: композитор і громадянин. 9:7-9
Тершаковець, Андрій д-р. Неврози у подружжі. 2:15-16
Українка, Леся. Грай моя пісне!... 2:1
Франко, Іван. Знов рік минув. 12:19
Полудне. 7-8:15
Х.Н. Дивний припадок. 11:15+
Чи можна забути?... 9:6+
Цимбалістий, Богдан. Перед новим етапом у розвитку Українського Музею. 1:17-18
Чайківська, Ірина. У століття уродин. 2:13
Членки у відділах СУА. 5:17
Що згадуємо в лютому? 2:11
Що згадуємо в січні? 1:10
Чаплєнко, Наталія. Ще дещо про Чорнобиль. 9:4-5

II. ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

АЛЕКСЕВИЧ-ЛЯВНІ, ОЛЬГА

Ольга Алексевич-Лявні. Н. Стецьків. 1:12-13

БЕНЦАЛЬ, МИКОЛА

Про трьох мистців українського театру. Г. Лужницький. 12:8-11

БЛАВАЦЬКИЙ, ВОЛОДИМИР

Про трьох мистців українського театру. Г. Лужницький. 12:8-11

ВДОВИ

Вдова в поезії Тараса Шевченка. А. Власенко-Бойцун. 3-4:8-9

ВИХОВАННЯ

Виховання молоді. І. Мартинюк-Річардсон. 1:14-15
Співпраця шкільних, церковних та громадських чинників. Л. Крупа. 3-4:26-27+

ВИШИВАННЯ

Волинський взір. О. Трачук (рис.) 3-4:обкл.
Волинські взори XVIII ст. Село Острожець, повіт Дубно. О. Трачук (рис.) 1:обкл.
Київський взір. О. Трачук (рис.) 5:обкл., 7-8:обкл., 9:обкл., 10:обкл.

Композиція блюзки з київської сорочки. О. Трачук (рис.) 6:обкл.

Композиція жіночої блюзки з київського взору. О. Трачук (рис.) 12:обкл.

Сокальський взір з рукава жіночої сорочки, село Угринів. О. Трачук (рис.) 11:обкл.

Сокальський взір "шутка". Рукав жіночої сорочки. О. Трачук (рис.) 2:обкл.

ВОВК, ВІРА

Віра Вовк. Л. Колєнська. 5:8-10; 6:7-8+

ГАЙВОРОНСЬКИЙ, МИХАЙЛО

Михайло Гайворонський: композитор і громадянин. Т. Терен-Юськів. 9:7-9

ГОРОДНИЦТВО

Мініятюрні рожі. Нат. 3-4:41

Наближається весна. Нат. 2:30

ДОМБЧЕВСЬКА, ІРЕНА

У століття уродин. І. Чайківська. 2:13

ЕТЮДИ

Кара. Л. Зілинська. 2:16

Найпереконливіший аргумент. Т. Прокопенко. 9:34

Німа любов. Л. Зілинська. 2:16

Сирітство. Мара. 9:9

Спогад і дійсність. Х. Кононенко. 12:2

ЖІНКИ

Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич. 1:11; 2:12; 3-4:19; 5:11; 6:10; 7-8:4; 9:3; 11:13; 12:17

ЖІНКИ МУЗИКОЗНАВЦІ

Жінки в українському музикознавстві. В. Витвицький. 3-4:20-21+

ЖІНОЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Відбудеться друга конференція "Українська жінка у двох світах". 3-4:29

Відбудуться семінари перед конференцією. З. Ковальчин-Брожина і Н. Нинка. 7-8:5

Громада це ми. І. Рожанковська. 11:6

Загальний огляд жіночої конференції. О. Лісківська. 11:7-9

"Українська жінка у двох світах". Н. Нинка. 5:19-20

Успішні загально-зовнішні зв'язки. О.Л. 11:10-11+

ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Міжнародня Жіноча Рада

Конференція Міжнародньої Жіночої Ради. І. Куровицька. 6:5-6+

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО)

Відбулися річні наради управи СФУЖО в Торонті. 12:26-27

Конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек. 12:23

Про діяльність СФУЖО. 6:19

Союз Українок Америки (СУА)

Відбулася конференція голів окружних управ СУА. 6:17

Відбулося засідання головної управи СУА. М. Савчак. 11:16-17
Дещо від стипендіатів СУА та про них. А. Кравчук. 9:18-19
Зустріч із стипендіаткою СУА. 9:19
Льотерія на Фонд медичної допомоги. Л. Черник. 11:18
Організаційний день СУА. Л. Мичковська. 6:20-21
Організація та праця в організаційній ділянці. М. Данилюк. 1:19
Осередок листування. 2:20; 11:19
Річні звіти відділів: дзеркало діяльності СУА. І. Рожанковська. 9:15-16
У 1985 р. СУА виплатив. А. Кравчук. 2:17-18
Членка СУА. М. Данилюк. 3-4:28-29
Членки у відділах СУА. І. Чайківська. 5:17
Ще на тему членства. М. Данилюк. 9:24-25

Відділи

Дописи

1-ий, Нью-Йорк, Н.Й.: Нові членки 1-го Відділу СУА. 2:32
Просфора 1-го Відділу СУА. 7-8:33
5-ий, Дітройт, Міч.: Посвячення прапору. 11:30
21-ий, Бруклін, Н.Й.: Вітаємо нових членок. 7-8:33
23-ій, Дітройт, Міч.: Про діяльність 23-го Відділу СУА в Дітройті. 7-8:33
53-ій, Воррен, Міч.: Вітаємо нових членок. 9:34
73-ій, Бріджпорт, Конн.: День Українського Музею. 11:30
82-ий, Нью-Йорк, Н.Й.: З нашого товариського життя. 3-4:42
86-ий, Ньюарк, Н.Дж.: Небуденний концерт. 1:33
119-ий, Йонкерс, Н.Й.: Коляда в Йонкерсі. 2:32

Загальні збори

1-ий, Нью-Йорк, Н.Й. 5:32
17-ий, Маямі, Фло. 7-8:34
20-ий, Філядельфія, Па. 7-8:34
21-ий, Бруклін, Н.Й. 7-8:34
24-ий, Елізабет, Н.Дж. 7-8:34
38-ий, Денвер, Кол. 7-8:34
47-ий, Рочестер, Н.Й. 5:32
61-ий, Випані, Н.Дж. 7-8:34
73-ій, Бріджпорт, Конн. 5:32
77-ий, Чікаго, Ілл. 5:32
84-ий, Чікаго, Ілл. 5:32

Вісті з централі

Вісті з централі. 1:20-22; 2:17-19; 3-4:30; 5:18; 6:16-18; 7-8:21-23; 9:17-18; 11:16-18; 12:24-25

Округи

Дописи

Дітройт. Округа Дітройту вшанувала пам'ять Олени Лотоцької. 3-4:42
Зустріч референток суспільної опіки. 9:37
Нью-Джерсі. Округа Нью-Джерсі бере участь у конференції Стейтової Федерації Жіночих Клубів. 9:35-36
Округний з'їзд СУА. 12:39
Українці — українському студентіві. 11:31
Філядельфія. Нас усіх єднає Союз Українок. 9:37
Чікаго. Округа Чікаго відзначила 60-ліття СУА. 5:31

Хроніки

Дітройт. 6:33
Нью-Джерсі. 9:38

Нью-Йорк. 7-8:41
Північний Нью-Йорк. 5:29
Філядельфія. 11:28
Чікаго. 12:37

Пожертви

У цій рубриці поміщуємо пожертви на Пресовий фонд, Фонд ім. О. Лотоцької, стипендії, суспільної опіки і замість квітів. 1:20-22, 35-36; 2:18, 34-36; 3-4:30, 43-44; 5:18, 35-36; 6:18, 36+; 7-8:22-23, 44+; 9:20, 42-43; 11:18, 34

Стипендії

Конкурс на стипендію з фонду СУА ім. Еви Сташків. 6:4, 11:5

ЗАЛІЗНЯК, ОЛЕНА

Життєвим шляхом. І. Пеленська. 3-4:23-25
Олена Залізник. Ю. Залізник. 5:12-14; 6:11-12+

ІВАШКЕВИЧ, ЯРОСЛАВ

Рондо а ля краков'як чи *Рондо а ля гопак*? І. Богун. 7-8:14-15

ІСТОРІЯ 20-те СТОЛІТТЯ

Львівське жіноцтво під час листопадового перевороту. М. Рудницька. 11:3-4+

КАЛЕНДАР ПОДІЙ І РІЧНИЦЬ

Що згадуємо в січні? І. Чайківська. 1:10
Що згадуємо в лютому? І. Чайківська. 2:11
Що згадуємо в березні-квітні? 3-4:17
Що згадуємо в травні? 5:6
Що згадуємо в червні? 6:9
Що згадуємо в липні /серпні? 7-8:2
Що згадуємо у вересні? 9:2
Що згадуємо в листопаді? 11:2
Що згадуємо в грудні? 12:3

КИСІЛЕВСЬКА, ОЛЕНА

Пані з подорожньою торбою. О. Кузьмович. 3-4:3-4

КОНФЕРЕНЦІЇ

Конференція в Іллінойському університеті. Х. Годів-Юзич. 12:16

КРИЧЕВСЬКИЙ, ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ

Василь Григорович Кричевський. Є. Блакитний. 10:14-20

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ, ЯРОСЛАВ

Ярослав Крушельницький — *Славко*. М. Бачинська. 10:21-22

КУЗЬМОВИЧ, ОЛЬГА

Ольга Шепарович Кузьмович: О-КА. А. Максимович. 12:13-14

КУЛЬТ БОГОРОДИЦІ

Празник Покрови. Ю. Бережницький. 12:4-5

КУХОВАРСТВО

Баба. Х. Навроцька. 3-4:40
Випікана цибуля. Х. Навроцька. 2:29
Галки з горіхів *Пікан*. Х. Навроцька. 11:27
Дактилеві галки. Х. Навроцька. 7-8:31

Запиканий лосось (*Salmon*). Х. Навроцька. 2:29
Картопляні запіканці. Х. Навроцька. 2:29
Корж з овочами. Х. Навроцька. 7-8:31
Крихкий корж з мармелядою. Х. Навроцька. 7-8:31
Крихкі тістечка з сиром. Х. Навроцька. 11:27
Круглий корж з яблуками. Х. Навроцька. 9:33
Лакоминка з грушок. Х. Навроцька. 7-8:31
Локшина з шинкою. Х. Навроцька. 5:28
Майонезова підлива. Х. Навроцька. 12:35
Майонезово-хрінова підлива. Х. Навроцька. 3-4:40
Маринована свиняча печеня. Х. Навроцька. 12:35
Маси. Х. Навроцька. 5:28
Медянички. Х. Навроцька. 11:27
Морельовий торт. Х. Навроцька. 6:32
Мюнхенський торт з трьох коржів. Х. Навроцька. 6:32
Паштет. Х. Навроцька. 12:35
Підлива з печериць із сиром. Х. Навроцька. 2:29
Підлива "шодо". Х. Навроцька. 7-8:31
Пінковий торт. Х. Навроцька. 5:28
Свинячий бочок з капустою і яблуками. Х. Навроцька. 9:33
Сирна паска. Х. Навроцька. 3-4:40
Тістечка з маком. Х. Навроцька. 11:27
Холодна салата з яблуками. Х. Навроцька. 9:33
Холодець з лосося. Х. Навроцька. 12:35
Холодні бросквини. Х. Навроцька. 7-8:32
Шинка запікана з сиром. Х. Навроцька. 5:28
Шоколадові тістечка — видмушки. Х. Навроцька. 11:27

ЛІВИЦЬКА-ХОЛОДНА, НАТАЛЯ

Поезія як нотатник станів душі й пережитого. В. Бойчук.
1:6-9; 2:4-6+

ЛІТЕРАТУРНІ НАГОРОДИ

XIX Літературний Конкурс СФУЖО. 7-8:17
Конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек 12:23
Конкурс фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих. Вислід. 7-8:12

МЕДВІДЬ, МИРОСЛАВ

Дорогий Мирославе. В. Колос. 1:2-3+
Справа втечі Мирослава Медведя. О. Лісківська. 1:5

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

Українське народне мистецтво. Л. Волинець. 10:10-11

"НАШЕ ЖИТТЯ" ЖУРНАЛ СУА

Дзвін на сполох. І. Рожанковська. 2:2-3
Редакційна колегія "Нашого Життя". 1:23
Сто-відсоткова передплата "Нашого Життя". 2:19

НЕКРОЛОГИ

Антонів-Красівська, Олена. 2:11
Аркас-Клепачівська, Марія. 9:44
Ганиш, Анна. 1:обкл.
Гарматій, Марія. 11:35
Квасніцька, Катерина. 3-4:44, 9:44
Щеснюк-Заблоцька, Марія. 11:35
Яремчук, Катерина. 11:35

НИЖАНКІВСЬКИЙ, ЗЕНОН

Запасний Фонд Стипендійної Акції 1:21

ОПОВІДАННЯ

Вона. О. Кузьмович. 12:15-16

"НАШЕ ЖИТТЯ", ГРУДЕНЬ 1986

Дивний припадок. Х.Н. 11:15+
Дорогі мої школярики! В. Сокіл. 6:13-15+; 7-8:16-17
Зустрічі. Г. Лазаревський. 3-4:14-16
Квіти і ляпаси. Л. Мольнар. 7-8:18-20; 9:10-12
Сумна доля мого рідного села на Лемківщині. М. Лемкіня.
12:20-23

ПЕТЛЮРА, ОЛЬГА

Ольга Петлюра. Я. Панчук. 5:5-6+

ПЕТЛЮРА, СИМОН

Симон Петлюра. І. Кедрин. 5:2-4

ПЛЕТІННЯ

Використовуймо наші узори до плетіння светрів. О.К. 2:31

ПОДОРОЖІ

Де верхи гір сягають зір. Л. Мичковська. 7-8:6-8
На Тарасовій горі. О. Кисілевська. 3-4:5-7+

ПОДРУЖЖЯ

Неврози у подружжі. А. Тершаковець д-р. 2:15-16

ПОЕМИ

Бабине літо. Н. Лівіцька-Холодна. 2:7
Грай моя пісню. Л. Українка. 2:1
Гуцульщина. Н. Лівіцька-Холодна. 1:9
Деся побачу. Н. Лівіцька-Холодна. 1:9
Знов рік минув. І. Франко. 12:19
І сталося. Н. Лівіцька-Холодна. 1:9
На Святий Щедрий Вечір. М. Голод. 12:3
Ненаписані листи. І. Світличний. 1:4
Новий Рік. О. Гриньків. 1:10
Підводилися руки вгору. О. Лятуринська. 11:2
Пісні на Івана Купала. 7-8:1
Полудне. І. Франко. 7-8:15
Посіяла мати. В. Голобородько. 5:1
Провина перед всесвітом. М. Руденко. 11:1
Романтикові. О. Влизько. 12:3
Серце. О. Влизько. 12:14
Усміх. (Листки з щоденника). Н. Лівіцька-Холодна. 2:7
Христос Воскрес. У. Кравченко. 3-4:18
Я сьогодні пишу... Н. Лівіцька-Холодна. 2:7

РЕДАКЦІЙНІ СТАТТІ

Думки під Різдво. 12:1
Згадаймо наших визначних жінок. 2:1
Катастрофа, трагедія, злочин... 6:1
Про Листопадові змагання та 10-ліття Гельсінкської групи.
11:1
Слід зрівноважити щедрість. 5:1
Український Музей. 10:1
У перші весняні дні. 3-4:2
Чи знаєте добре Лесю? 1:1
Чи то справді українські весілля? 7-8:1
Як розвивається життя українки у двох світах? 9:1

РЕЦЕНЗІЇ

Кошелівець, Іван. Розмови в дорозі до себе: фрагменти спогадів та інше. 1985. Н. Дейчаківська. 11:14
Лівіцька-Холодна, Наталя. Поезії старі і нові. 1986. В.С.
9:13-14

Лугова, Лідія. Стежками минулого. Спогади. 1984. Ю. Мовчан. 3-4:22

Стадницька, Надія. Із бабусиного фартушка. 1985. В. Колос. 5:16

РОТАРУ, СОФІЯ

Цвіт Карпат — Софія Ротару. Х. Годів-Юзич. 7-8:12

США

Жіноче Бюро

65-ліття Жіночого Бюро. М. Богачевська-Хомяк. 2:14

Конституція

Доповнення до Конституції США. М. Богачевська-Хомяк. 11:12

САМЧУК, УЛАС

Жіночі постаті в творчості Уласа Самчука. А. Власенко-Бойцун. 7-8:9-11

СВЕНЦІЦЬКИЙ, ІЛАРІОН

Іларіон Свенціцький. Г. Єфремов. 10:12-13

СПОМИНИ

Згадка про далекі дні. Г. Лашенко. 5:7

Чи можна забути? Х.Н. 9:6+

СТАДНИК, ЙОСИП

Про трьох мистців українського театру. Г. Лужницький. 12:8-11

ТЕАТР "ЗАГРАВА"

Український театр, як орач перелогу. Є. Курило. 12:6-7

ТЕЛІГА, ОЛЕНА

Олена Теліга. Л. Гладка. 2:8-10

Тисячоліття християнства в Україні

До 1000-ліття християнства в Україні. О.Ю. Копач. 7-8:3
Хрищення Руси-України в уяві українських дітей. Конкурс 64-го Відділу СУА. 9:22-23

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Акція приєднання членів УМ. 1:18

Відзначення 10-ліття УМ. М. Бачинська. 12:12

Вісті з Українського Музею. М. Савчак. 2:14

Можемо більше здобути культурою. Інтерв'ю О. Лісківської з М. Шуст. 10:9+

Музей є тривалою установою. Інтерв'ю О. Кузьмович з Б. Цимбалістим. 10:7-8

Перед новим етапом у розвитку Українського Музею. Б. Цимбалістий. 1:17-18

Український Музей — це наше обличчя для світу. Б. Бойчук. 10:2

Українському Музеєві скінчилося 10 років. М. Савчак. 10:3-6

Дарунки

У цій рубриці поміщуємо дарунки: експонати, книжки і дрібні речі для крамнички. 1:34; 2:33; 7-8:40

Курси

Курс вишивання. 9:5

Курс дереворізьби. 9:5

Пожертви

У цій рубриці поміщуємо пожертви на Український Музей, будівельний фонд і замість квітів. 1:34+; 2:33+; 5:33-34+; 7-8:40-43; 9:41+; 10:32; 11:32-33.

УКРАЇНЦІ В США

Сучасна українська еміграція. М. Дупляк. 12:18-19

ФОЛКЛЬОР

Розвиток весняного фолкльору. Х. Мульткевич-Клюковська. 3-4:10-13

ЦИМБАЛІСТІЙ, БОГДАН

Музей є тривалою установою. Інтерв'ю О. Кузьмович з Б. Цимбалістим. 10:7-8.

ЧИТАЧ І ЧИТАННЯ

Українська книжка. Р. Ващук. 7-8:13

ЧОРНОБИЛЬ — НУКЛЕАРНА КАТАСТРОФА 1986 р.

Зустріч у Вашингтоні. Вашингтонка. 9:14

Нуклеарна катастрофа в Україні. Управа СФУЖО. 6:19

Пресова конференція. О. Лісківська. 6:2-4+

ЧОРНОБИЛЬ (РОСЛИНА)

Ще дещо про Чорнобиль. Н. Чапленко. 9:4-5

ШЕВЧЕНКО, ТАРАС

Вдова в поезії Тараса Шевченка. А. Власенко-Бойцун. 3-4:8-9

ШОПЕН, ФРИДЕРИК

Рондо а ля краков'як чи *Рондо а ля гопак*? І. Богун. 7-8:14-15

ШУСТ, МАРІЯ

Можемо більше здобути культурою. Інтерв'ю. О. Лісківської з М. Шуст. 10:9+

ЩУРОВСЬКА, ПЛАТОНІДА

Жінка-диригентка: Платоніда Івановна Щуровська. М. Кукуруза-Король. 5:15-16

OUR LIFE

Subject Index to Volume XLIII

CONTESTS

Literary Fund of Lesia & Petro Kowaliw 3/4:38
Branch 64 Contest for Children & Youngsters 9:27
Scholarship Competition — Eva Stashkiw 6:26; 11:22

EDITORIALS

In Matters of Our Life 11:20

Independence Day 1:24

Lesya Ukrainka 2:21

HEALTH

Focus on health 11:23-24
To your health 1:30
Walk your way to health 1:30

PEOPLE

Alla Horska 3/4:34-35
Alla Horska — A tribute. N. Svitlychna 3/4:35-36
Mollyolga 1:27
Remembering. M. Baczynsky 10:24-25

POETRY

A Former Spring. L. Ukrainka 2:22
Contra Spem Spero. L. Ukrainka 2:21
Hope. L. Ukrainka 1:24
Loneliness. I. Drach 11:25
New Colossus. E. Lazarus 7/8:24
Thirteenth Birthday. T. Schevchenko 3/4:31

RECIPES

Bean & zucchini pate 2:28
Chocolate Mousse 7/8:30
Filbert Swirl Cake 6:31
Honey cake 3/4:39
Kolach 12:34
Mocha Cream Filling 11:26
Phyllo dough 5:27
Stuffed chicken breasts 1:31
Vegetables a la beer batter 9:32
Walnut Torte 11:26

STORIES

A Small Act of Charity. M. Baczynsky 12:28-29
Adventure of Scent 5:26-27
Easter in Podolia 4/5:32-33

THE UKRAINIAN MUSEUM

A Cultural Experience 1:29; 11:30-31
Bilingualism. M. Baczynsky 10:31
Christmas Decorations Workshops 11:22
Exhibits at the Ukrainian Museum 10:28

From the Visitors' Book 10:30
Pysanky Exhibit 3/4:37
Pysanky Workshops 2:27
Remembering. M. Baczynsky 10:24-25
The Ukrainian Museum 10:23
The Ukrainian Museum. B. Cymbalista 9:26
The Ukrainian Museum — *A viable and enduring institution*. O. Kuzmowycz 10:29-30
Woodcarving & Embroidery Courses 9:32

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA

Conferences:

Pre-conference workshops planned. Z. Brozyna, N. Nynka 7/8:26
Ukrainian Woman in Two Worlds 5:25-26
Ukrainian Woman in Two Worlds Conference — The Family 11:21-22
UNWLA Regional Council Presidents' Conference 6/7:27

Membership:

A member of UNWLA. I. Chajkowskyj 5:24

Organizational News

Branch update 5:23; 9:30; 12:31
News from Headquarters 2:27; 4/5:38; 5:23; 6:23; 7/8:27; 9:28; 11:24-25; 12:33

Public Relations:

Letter from Washington. M. Bohachevsky-Chomiak 9:31

UNWLA Scholarship Update

2:26, 9:28

WOMEN

Conferences:

ICW Conference Scheduled 3/4:36-37
Plenary Conference in London. M. Bohachevsky-Chomiak 6:25-26
The Conference in London. M. Baczynsky 6:27-29

General:

About Women 1:28-29; 2:25-26; 7/8:25; 11:23-24; 12:32
Caregiving & the Sandwich Generation. M. Baczynsky 7/8:28-30
Last Pioneers 2:22-23
The Ukrainian Mother 5:21-22
Volunteering 6:30
Young Achievers. M. Baczynsky 9:29-39

History:

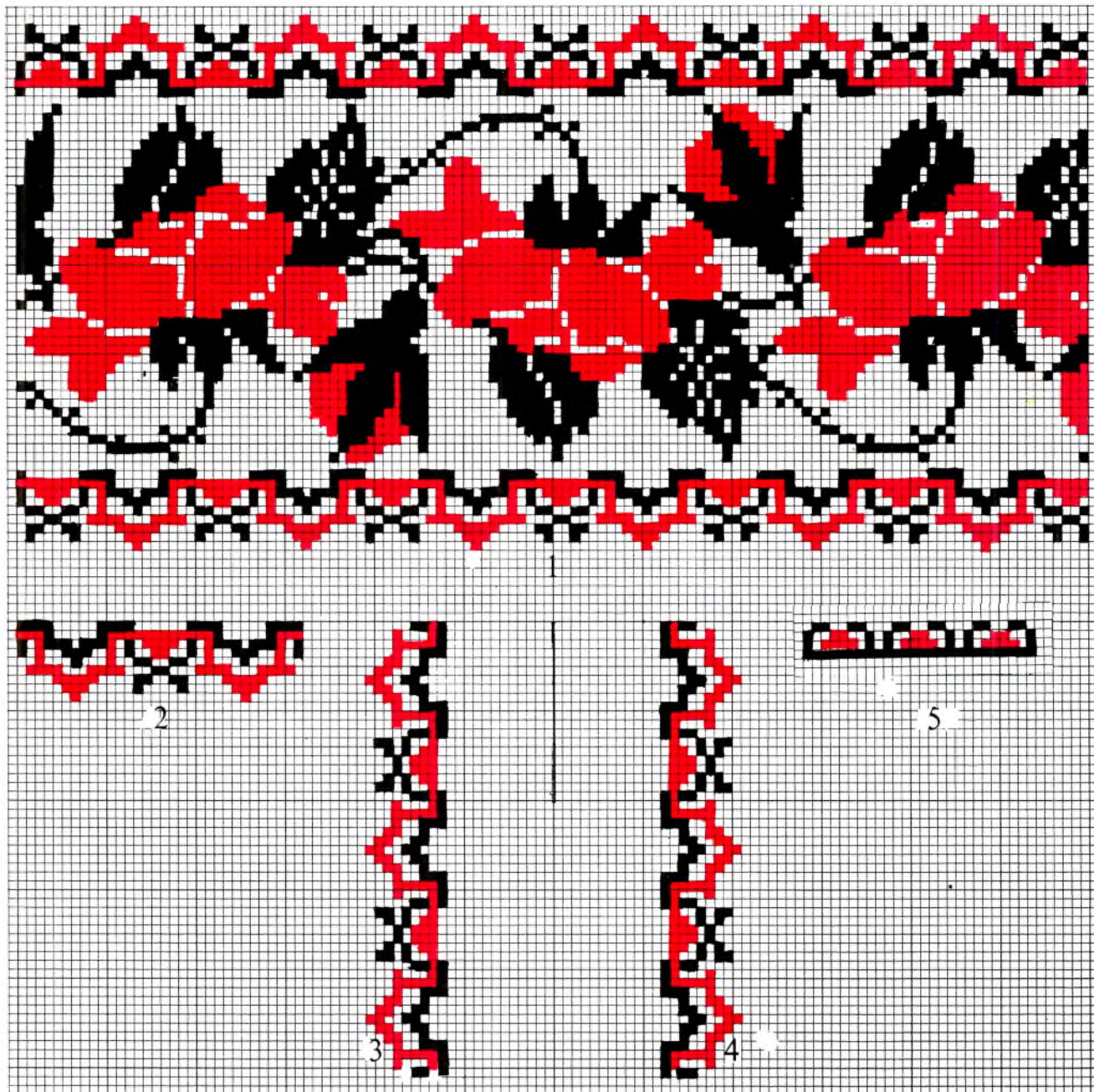
Dissident Women .R. Moroz 1:25-26; 2:23-25

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y and
at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

ISSN 0740-0225

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Композиція блузки з київської сорочки. З колекції О. Льва Островського. Український Музей в Нью Йорку.
Вишивати нитками чорними та червоними Д.М.С. ч. 498. 1. Вставка рукава. 2. Манжети. 3-4. Перед. Смуги
біжать згори в долину. 5. Листва навколо шиї. Рисувала Ольга Трачук.
Composition of a woman's blouse based on a Kievan pattern. From the O. L'va Ostrovsky collection in the Ukrainian
Museum of New York. Embroider with black and red (D.M.C. 498) threads. 1. Insert of the sleeve. 2. Cuff. 3-4. Front
(with the panels going from top to bottom). 5. Detail on the collar. Pattern copied by Olga Tratchuk.